



PRIPOVED O PRAZNIKU

Ob praznikih je tako, da najprej povemo malčkom, zakaj visijo zastave. Starejšim otrokom je treba razložiti več, saj je zgoščeno zgodovinsko dejstvo vse preskopo:

12. oktobra 1942 se je na Navrškem vrhu zbrala peščica zavodnih domačinov — aktivistov ter ustanovila odbor OF za kraj in bližnjo okolico.

Treba je živih besed, da zra-
stejo pred duhovnimi očmi po-
dobe tistih let:

na Čečovju, Javorniku in v Gramoznici ni bilo blokov, ni bilo avtobusne postaje ne zdravstvenega doma ne gimnazije ne DTK, železarne pa le za petino, šestino današnje.

»Kaj pa je sploh bilo?«

Trg pod cerkvijo, hiš za ka-

kih tisoč ljudi, Nemške uniforme, nemški napisi, nemška beseda na cesti, v šoli in uradu; slovensko se je le šepetalo.

»In če bi govorili glasno?«

Bi tvegali zapor, izgon v taborišča. Tega pa se vsak boji. Ne, ne vsak. Partizani se niso bali, aktivisti, ilegalci, kurirji. Ravenčani nikoli niso bili strahopetci, le previdni.

»Zato so si pa upali ustanoviti OF.«

Točno zato. In če pogledamo takratni zemljevid, vidimo, da so to OF ustanovili v nemški državi, zato da bi se bojevali proti tej državi, po zmagi pa zarisali nov, pravičen zemljevid.

»In potem?«

Ta »potem« je že zgodovina NOB na Koroškem. O njej naši borci zmeraj radi pripovedujejo šolarjem. Zgoščeno in zanosno jo obnavljajo govorniki na proslavah.

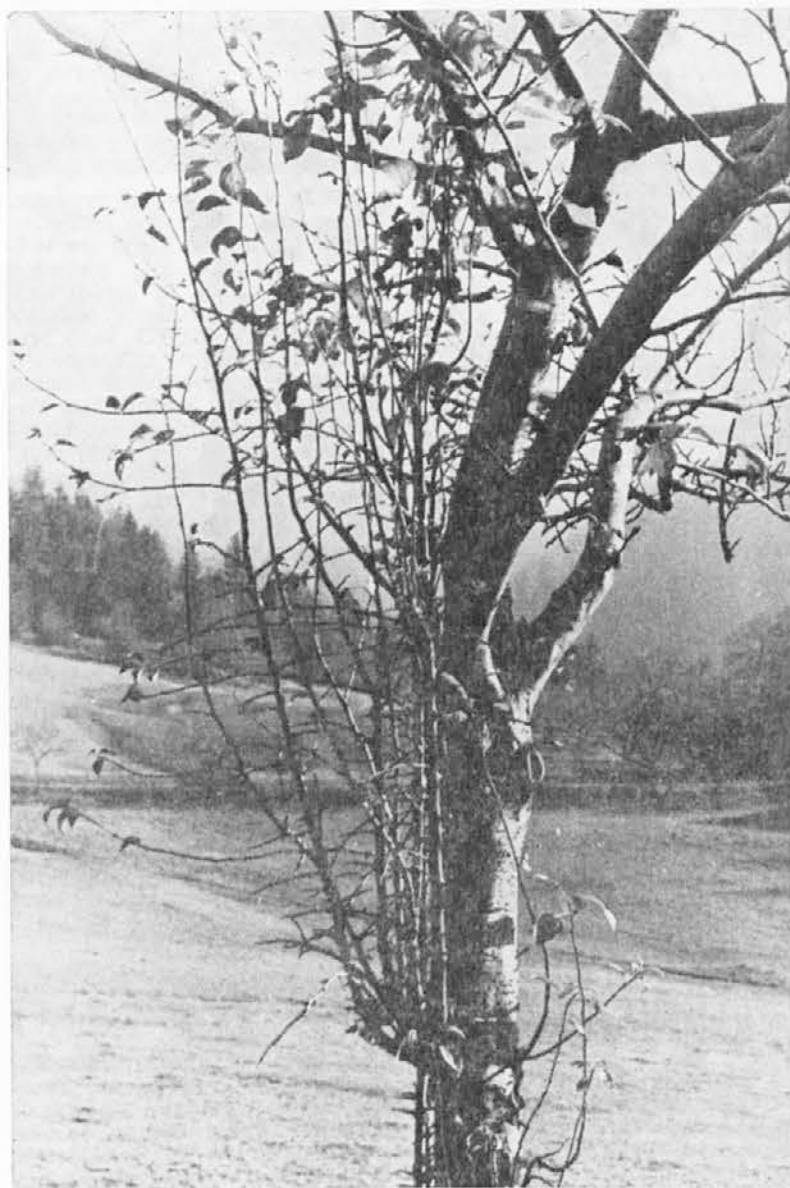
Izdaja delavski svet Železarne Ravne kot 14-dnevnik v nakladi 5500 izvodov

Ureja uredniški odbor: Jan-ko Dežman, Vida Gregor, Avgust Knez, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Helena Nerat, Rudolf Rajzer, Ivan Vušnik, Milan Zafošnik

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska ČGP Mariborski tisk

Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni listi SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka



Svoboda rasti

Takrat oživijo spominske plošče in v kamen vklesana imena se spet spremenijo v žive, nasmejjane, mlade fante in dekleta, ki vedno znova povedo, da jih ni bilo strah zapustiti tople domove pa se napotiti v moker jesenski gozd. In jih ni bilo strah ne boja ne smrti.

Tako in podobno oživljamo bistvo našega praznika. Tudi tako, da preletimo povojna leta graditve in se med potjo do skromnega spomenika na Navrškem vrhu razgledamo po Ravnah leta 1979, po že zgrajenem in po zmeraj novih gradbiščih. — Tudi to je ponos našega praznovanja.

Od 8. do 14. oktobra se bodo vrstile prireditve društev in organizacij, na osrednji proslavi pa se bomo srečali stari in mladi krajanji.

Ravne in Kotlje bodo s počastitvami Prežiha pritegnile pozornost vse Slovenije.

Kako izpolnjujemo planske obveznosti

Skupna proizvodnja v juliju je bila zaradi nizke proizvodnje TOZD jeklarne, valjarne in kovčnice dosežena le s 74,1 odst., tako da zaostajamo sedaj v kumulativu 1,5 odst. Vzrok nižje skupne proizvodnje je tudi zaostanek odpreme, saj zaostajamo 15,6 odst. kumulativno doseženo 100 odst. Zaostanek fakturirane realizacije znaša 10 odst., v kumulativu 3,1 odst. Za planiranim izvozom pa zaostajamo 50,8 odst., kar je slabše od julija za 18,1 odst., tako da beležimo zaostanek v kumulativu 31,1 odst.

TOZD jeklarna. TOZD je svoj operativni plan dosegla z 92,2 odst. Nižja proizvodnja je bila zaradi generalnega remonta v novi topilnici, zaradi česar sta mirovali obe 40-tonski elektro peči dvajset dni. Se vedno je glavni proizvodni problem v pomanjkanju delovne sile, in to zaradi prevelike bolezenske odsotnosti.

TOZD jeklolivarna je v avgustu dosegla plan skupne proizvodnje, vendar le z največjimi naporci delavcev pri obdelavi materiala in vodstvenega kadra. Velike težave in zastoje so v avgustu povzročali prekomerni izostanki — dopusti in bolniška. Zelo problematičen je bil asortiman, saj vedno bolj narašča delež tenkostenskih in nizkoproduktivnih ulitkov, pri katerih stroški proizvodnje presegajo prodajne cene. Povečani porast deleža neugodnega asortimana beleži TOZD, kljub temu, da se je z akcijskim programom in sprejetjem letnega gospodarskega načrta obvezal za njegovo zmanjšanje. TOZD jeklolivarna bo to lahko dosegla le, če si bodo prizadevali tudi delavci TOZD komercialne in priprave proizvodnje, saj je uspešnost takšne akcije odvisna tudi od njih.

(Nadaljevanje na 2. strani)

ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE (ga)

T O Z D	Skupne proizvodnje		Odpreme		Fakturirane ekst. realizacije		Izvoza	
	avgust	kumulativ.	avgust	kumulativ.	avgust	kumulativ.	avgust	kumulativ.
JEKLARNA	77,9	99,6	—	—	—	—	—	—
JEKLOLIVARNA	100,1	99,2	95,5	97,5	97,6	97,5	48,3	97,4
VALJARNA	65,5	97,1	83,9	98,8	90,0	101,6	97,8	85,7
KOVAČNICA	87,9	102,8	91,4	125,5	142,2	137,6	35,2	55,0
JEKLOVLEK	101,6	108,5	86,1	109,0	102,2	114,6	41,2	70,0
STROJI IN DELI	70,2	85,2	50,2	61,0	51,7	57,8	—	32,3
— noži, brzorezno orodje	70,0	70,7	56,5	73,3	71,5	89,1	23,3	59,4
— gredice	372,0	134,0	—	—	—	—	—	—
— palice	70,0	105,4	70,0	94,5	70,4	104,8	—	—
INDUSTRIJSKI NOŽI	171,5	120,6	86,9	118,9	76,0	94,8	23,3	59,4
PNEVMATIČNI STROJI	50,0	88,5	78,2	92,5	89,7	91,9	—	56,7
VZMETARNA	101,1	101,4	98,5	101,9	96,9	103,5	107,4	122,5
REZALNO ORODJE	72,2	99,3	56,4	95,4	78,0	95,2	—	144,7
KOVINARSTVO LJUBNO	103,8	70,7	106,9	82,8	77,2	84,2	—	—
KALILNICA	—	—	—	—	200,6	172,3	—	—
STOR. DRUGIH TOZD—DS	—	—	—	—	141,8	100,6	—	—
S K U P A J D O	74,1	98,5	84,4	100,0	90,0	96,9	49,2	68,9

Odstotek doseganja operativnega plana skupne proizvodnje

TOZD	Avgust	Kumulativno
Jeklarna	92,2	100,7
Kovačnica	126,5	106,1

ODSTOTEK DOSEGANJA V PRIMERJAVI Z ENAKIM OBDOBJEM LANI

T O Z D	Skupne proizvodnje		Odpreme		Fakturirane ekst. realizacije		Izvoza	
	avgust	kumulativ.	avgust	kumulativ.	avgust	kumulativ.	avgust	kumulativ.
JEKLARNA	96,0	102,6	—	—	—	—	—	—
JEKLOLIVARNA	115,3	108,0	112,9	108,1	126,1	122,5	46,4	97,6
VALJARNA	78,6	102,1	83,7	102,9	100,2	124,7	226,8	174,9
KOVAČNICA	88,0	102,5	81,1	107,5	138,2	141,5	42,0	52,5
JEKLOVLEK	98,6	120,8	89,7	119,4	107,8	140,8	88,1	289,7
STROJI IN DELI	73,7	102,9	66,3	76,7	83,3	93,5	—	27,0
— noži, brzorezno orodje	106,5	85,9	68,4	89,5	98,4	132,5	29,8	69,4
— gredice	172,2	163,4	—	—	—	—	—	—
— palice	—	—	—	—	—	—	—	—
INDUSTRIJSKI NOŽI	163,0	146,7	105,2	145,4	103,6	139,4	29,8	69,4
PNEVMATIČNI STROJI	80,5	109,6	146,7	117,9	148,4	127,4	—	162,7
VZMETARNA	104,5	117,3	99,5	117,4	108,3	135,2	95,0	170,1
REZALNO ORODJE	65,0	87,1	58,8	90,3	107,7	121,6	—	100,6
KOVINARSTVO LJUBNO	115,4	78,7	115,4	78,7	85,1	106,2	—	—
KALILNICA	—	—	—	—	278,0	173,6	—	—
STOR. DRUGIH TOZD—DS	—	—	—	—	139,6	146,0	—	—
S K U P A J D O	88,1	103,0	85,6	104,0	108,6	124,3	93,6	83,1



Curek

TOZD valjarna. Na težki progi je bil opravljen redni letni remont, zato je bila tudi temu primerno dosežena skupna proizvodnja 47,5 odst. — na srednji progi 95,7 odst., na lahki pa 57,9 odst. Tako znaša skupni zaostanek TOZD v avgustu 34,5 odst., kumulativno 2,9 odst. Zelo skromen je bil izvoz 35,2 odst. V ad-justaži pa je še vedno velika odsotnost delavcev z dela.

TOZD kovačnica. Po dvome- sečnem remontu je pričela v av- gustu obratovati tudi 1800-tonska stiskalnica, tako da je uspela TOZD v avgustu proizvesti 26,5 odst. več, kot predvideva opera- tivni plan. Nekaj več popravil je bilo na kladivih in krčilnih stro- jih. Narasel je tudi izmeček, ven- dar je še vedno v mejah nor- male.

TOZD jeklovlek. V začetku meseca se je čutilo pomanjkanje vložka na brusilnih in vlečno ravnalnih strojih. TOZD beleži zaostanek le pri luščenem jeklu 20,0 odst., medtem ko znaša pre-

koračitev skupne proizvodnje vlečene žice 58,3 odst. Zastojev je bilo manj kot v juliju.

TOZD stroji in deli. Nedosega- nje plana je treba iskati pred- vsem v občutnem pomanjkanju naročil za valje, posledica tega je samo delna zasedenost brusilnih strojev. Naročil pa primanjkuje tudi pri ulitkih. Pomanjkanje trdokovinskih ploščic je močno povečalo obdelovalne čase man- ganske litine. Še vedno je usta- ljena proizvodnja osi za prikolice in izdelava paketirnih stiskal- nic. Kapacitete montaže stiskal- nic pa so okrnjene zaradi dela na terenu.

TOZD industrijski noži. Proiz- vodnja nožev v TOZD zaostaja za 29,9 odst., kumulativno 30,3 odst. Predvideni plan za brzorezno orodje pa za 33,4 odst., kumula- tivno 8,4 odst. Zaostanek izvoza vedno bolj narašča, saj je bil v avgustu dosežen le s 23,3 odst.

TOZD pnevmatični stroji. Za- radi pomanjkanja votlosvedrnega jekla iz uvoza TOZD ni uspela realizirati količin predvidenega plana. Pri orodju je bil izpad za- radi asortimana ter prezasedeno- sti rezkalnih kapacitet. Pnevma- tični stroji pa so bili pod planom zaradi forsiranja proizvodnje po- sebnega pomena. Vsemu temu so svoj delež prispevali še razni za- stoji in iztrošenost strojnega parka, kakor tudi velika odsot- nost z dela zaradi dopustov in bolezenskih izostankov.

TOZD vzmetarna. Plan skupne proizvodnje je TOZD sicer do- segla, vendar pa zaostaja pri pro- izvodnji vzmetnih listov, zaosta- nek 2,4 odst. Vzrok je treba iska- ti v veliki odsotnosti z dela — dopusti in bolniški izostanki.

TOZD rezalno orodje Prevalje. Pomanjkanje karbidne trdine in neredna preskrba z njo sta tudi v tem mesecu motila normalno proizvodnjo, saj je zaradi tega ostalo veliko orodja v oddelku orodjarne. V TOZD tudi pri- manjkuje pločevine za krožne ža- ge, saj je iz proizvodnje izpadlo že več dimenzij krožnih žag. Po- manjkanje se čuti tudi pri hitro- reznem jeklu za skobeljne nože. Vzrok nedoseganja plana pa je treba iskati predvsem v odsotno- sti zaradi letnih dopustov.

TOZD kovinarstvo Ljubno. V avgustu je preseгла TOZD pred- videni plan skupne proizvodnje za 3,8 odst., odpreme 6,9 odst., zaostaja pa pri fakturirani eks- terni realizaciji za 22,8 odst. Ku- mulativni zaostanek 15,8 odst.

f. u.

O KNJIGAH

Ni važno, koliko knjig imaš, temveč, koliko dobrih.

Seneca

Knjige so kakor meso in hrana: vsebujejo nekaj dobrih, in nekaj nevarnih sestavin.

Milton

Namen dobre knjige je, da usposobi bralca, da bodisi bolje živi ali da bolje prenaša življe- nje.

Johnson

Novi poslovodni odbor



Gvidon Kael, predsednik poslovodnega odbora, roj. l. 1945, prof. matematike, magister s področja marketinga. Poučeval je na gimnaziji Ravne, se zaposlil v železarni, nazadnje je bil predsednik izvršnega sveta skupščine občine Ravne.



Milan Dobovišek, član za področje proizvodnje in tehnologije, roj. l. 1925, dipl. inž. metalurgije. Dolgo obratovodja jeklarne, vodja sklopa metalurško predelovalnih obratov, direktor TOZD metalurške proizvodnje, doslej podpredsednik.



Peter Orožen, član za področje marketinga, roj. l. 1935, diplomirani ekonomist, delal v analitsko planskem oddelku železarne, nato direktor finančno računovodskega sektorja, doslej ravnatelj TOZD komerciala in član poslovodnega sveta.



Jože Geršak, član za področje razvoja, roj. l. 1932, dipl. inž. strojništva. Vodja konstrukcijskega biroja v železarni, vodja sklopa mehansko predelovalnih obratov, direktor TOZD mehanske obdelave, doslej podpredsednik.



Ivan Zagar, član za področje družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov, roj. 1940, diplomirani politolog, sekretar OK ZKS Ravne, sekretar medobčinskega sveta ZKS, do sedaj družbeni pravobranilec samoupravljanja za občino Ravne na Koroškem.

NAŠ INTERVJU:

Investicije so dobro premišljene

Ce hočemo držati korak z je-klarstvom v svetu, moramo posodabljalati in širiti naše metalurške in predelovalne obrate. To smo čisto konkretno zapisali že v naš srednjeročni razvojni načrt pred štirimi leti in marsikaj tudi že uresničili, vsega pa ne. Tako zdaj »investicijski paket« oz. samoupravni sporazumi o skupnih vlaganjih v vrsto projektov, ki so dani v javno razpravo, v bistvu ne predstavljajo popolne novosti.

Najbrž ni med nami delavca, ki si ne bi želel napredka železarne, zato glasovanje za »paket« verjetno ni vprašljivo. Če smo kljub temu prosili za razgovor o tej temi ravnatelja TOZD raziskave in razvoj dipl. inž. **Jožeta Borštnerja**, potem predvsem zaradi trenutnega javnega mnenja, ki je močno usmerjeno v pozive k štednji ter v opozorila, kako hudi časi prihajajo zaradi energetske krize pa kako resno je stanje v gospodarstvu.

Razgovor je stekel takole:

»Tovariš ravnatelj nihče ne dvomi, da je naš »paket investicij« od prvega do zadnjega akta dobro pretehtan. Ker pa je jasno, da vsi načrti niso mogli nastati istočasno, nas zanima, ali je v njih vendarle upoštevana splošna energetska kriza ter vse, kar še lahko iz nje sledi?«

»Mi smo lansko leto prešli na nov energetske vir — zemeljski plin iz Sovjetske zveze. S tem smo poleg butan-propana in mazuta dobili še tretji vir energije. To poleg tehnoloških prednosti in čistejšega okolja še zmanjšuje riziko pri oskrbi. Drugih virov, razen delno elektrike, ni na razpolago! Nove peči in ogrevalne naprave so vse kurjene z zemeljskim plinom, ki se po potrebi lahko zamenja tudi s propan-butanom. Prav isto možnost ogrevanja z zemeljskim plinom ali propan-butanom imamo tudi pri obstoječih plinsko kurjenih pečeh. Postopoma pa predelujemo tudi vse z mazutom kurjene naprave na dvomedijsko kurjenje: mazut in plin. Za boljši izkoristek goriv uvajamo procesno vodenje peči z računalnikom. Skupaj s fakultetnimi strokovnjaki izdelujemo tudi študijo za smotrno izkoriščanje odpadne toplote, kar bo ena izmed osnovnih nalog v naslednjem srednjeročnem obdobju.«

»Vemo, da javno mnenje rado niha od pozivov k pametnim investicijam, do grmenja proti prehudim apetitom in zainvestiranju. Kako se bomo mirno in trezno soočili s tem?«

»Menim, da smo investicije, ki jih izvajamo, in te, ki jih pripravljamo, tako zastavili, da pomenijo najnovejše dosežke tehnologije, zagotavljajo racionalno proizvodnjo ter humanejše pogoje dela in okolja. Mislim, da si nimamo kaj očitati in da nas tudi ne bo treba biti sram zanje.«

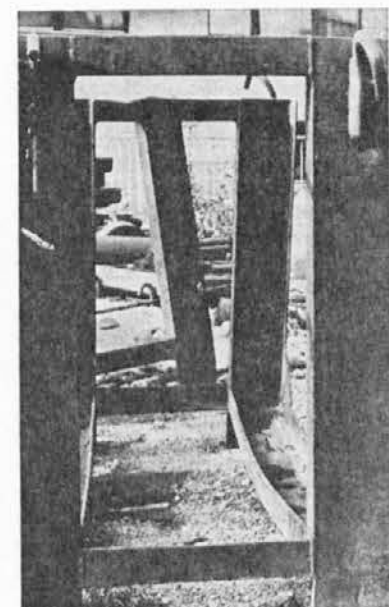
»Ali je v našem izredno razgibanem času, ko smo zaradi močne vključenosti v mednarodno gospodarstvo hkrati tudi odvisni od njegovih nihanj, sploh možno videti npr. pet, deset let naprej ter reči: ti in ti proizvodi bodo zmeraj našli kupce?«

»V tem razgibanem času je res težko reči, če bo kak izdelek čez pet ali celo deset let še polno živ. Velika verjetnost je, da ne več, ali vsaj ne polno. Treba je misliti pravočasno na preusmeritev. Vendar je pri tem pravilno izbrana osnovna usmerjenost važna — ni namreč vseeno, ali lahko na določenem prostoru, ob dani opremljenosti in ljudeh začnemo na novo, brez prevelikih pretresov. Seveda so pri tem bistvene razlike med »življenjsko dobo« izdelkov v metalurgiji in kovinsko predelavo. Pri nas je pri preusmeritvi važno še dejstvo, da so na splošno finančna sredstva prepričla za hiter preobrat, kar večkrat vpliva na možnosti v izvozu in na daljše življenje izdelka doma.«

»Vsaka naložba zahteva posojila, ta pa je seveda treba vračati. Bo to hudo breme ali pa je stvar zasnovana tako, da bo znosna?«

»Vračanje posojil je vedno neprijetno. Prišla bodo posamezna leta, kjer bo vračilo predstavljalo velik del razpoložljivih lastnih sredstev in se bo treba zaradi tega marsičemu odreči. Malo nam pri tem seveda pomaga tudi inflacija. Najhujše breme je vračilo tujih zapadnih kreditov, kjer ob hitro rastoči tečajni razliki tujih valut naša plačilna zmoglost v dinarjih bistveno pade. Sicer pa taka »zadolžena leta« že poznamo, saj smo npr. v letih 1971, 1972 in 1973 bistveni del amortizacije porabili za plačevanje posojil.«

Z. Strgar



Predor

DOKONČNO SPREJET SISTEM NAGRAJEVANJA PO DELU

V začetku junija smo imeli v železarni referendum o celotnem paketu samoupravnih splošnih aktov, s katerimi smo želeli dopolniti in delno tudi spremeniti sistem nagrajevanja z namenom, da ga približamo vidiku resničnega nagrajevanja po rezultatih dela. Kljub zelo široki samoupravni in politični aktivnosti takrat v štirih tozdih samoupravni akti niso bili sprejeti. Pozneje smo ugotavljali vzroke in ugotovili, da je bil predlagani sistem v osnovi dober, da pa je prišlo med razpravami do nekaterih nesporazumov, da je bilo posredi tudi nezaupanje nekaterih struktur delavcev in ob tem še veliko manjših drobnih nerešenih problemov, ki vplivajo na razpoloženje večine delavcev in se nato kot refleksi odražajo v rezultatih glasovanja. Po končanih dopustih so v tozdih, kjer samoupravni akti niso bili sprejeti, pričeli s ponovljenjo in poglobljeno aktivnostjo. S pomočjo strokovnih služb so bile predložene vse novosti in pozitivne rešitve. Izid ponovljenega referenduma 12. septembra zato ni bil vprašljiv.

Tako smo torej po 12. septembru ugotovili, da so dokončno sprejeti samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in sredstev za skupno porabo in druga nadomestila ter osebne prejemke, ob tem pa v vseh tozdih in delovnih skupnostih pravilnik o os-

novah in merilih za delitev sredstev za OD in ostale prejemke delavcev, pravilnik o ugotavljanju delovne uspešnosti delavcev z delovnimi normami in pravilnik o ugotavljanju delovne uspešnosti delavcev, katerih delovni prispevek merimo s posrednimi merili in programi dela.

Ze v času priprav na ponovljeni referendum so potekale strokovne in tudi politične aktivnosti, da bi po sprejemu aktov lahko le-te tudi uresničili. Ker želimo s sprejetimi novostmi predvsem postaviti odvisnost dohodka delavca od njegovega dejanskega prispevka in od dejanske dosežene dohodka tozdi, je treba obe kategoriji po dorečeni metodologiji tudi kar se da točno ugotavljati. Vse to zahteva veliko tehnično pripravljalnih del. V nobenem primeru pa uveljavitev ni bila možna ob samem sprejemu, temveč je zastavljena s 1. oktobrom, torej ob tretjem četrtletju, s tem da bi bil delovni prispevek delavca obračunan in izplačan po novem 15. novembra.

Kot je akcija sprejemanja normativnih aktov pomenila za mnoge delavce velik napor in prizadevanja, bo tega še toliko več potrebno, da bo sistem tudi v celoti zaživel in da ga bomo ob tem čuvali, obenem pa analitično sproti spremljali njegove učinke ter, če se bo pokazala potreba, sproti predlagali spremembe ali dopolnitve.

-de-ja

celotno samoupravno podlago za kvalitetne spremembe delitve po delu.

V četrtem kvartalu t.l. bomo stopili v obdobje drugačnih odnosov pri delitvi po delu kot doslej. To pa ne bo lahko, brez težav in seveda tudi določenih posledic v tem, koliko bo kdo prejel deleža OD za svoje delo in rezultate dela:

Ob tem bi vprašanje delil na dva dela:

— kaj storiti še do prvega obračuna OD po novih osnovah in merilih in

— kakšne naloge nas čakajo po uveljavitvi in v bodoče.



Filip Rožanc

Kot je znano, uveljavljamo z novimi določili odvisnost deleža OD:

— od rezultatov dela vsakega delavca posebej in

— od rezultatov dela oziroma poslovnega uspeha temeljne organizacije oziroma delovne skupnosti kot celote.

Za ugotavljanje odvisnosti deleža OD po delu vsakega delavca posebej moramo urediti, pripraviti in preizkusiti pred prvimi obračuni OD po novem sistemu delitve po delu:

— za norme — ustrezne normative za količino (preveriti) kakovost in gospodarnost;

— za posredna merila — tudi ustrezne normative, ki se nanašajo na količino (ustvarjalnost), kakovost in gospodarnost ter

— za programe dela — izdelati programe z enakimi normativi kot za ostala dela in naloge.

Ob tem je treba povedati, da normativi že nastajajo, izvesti pa je treba še končne kontrolne račune in preizkuse. Pomembno je, da normative pripravljajo in preverjajo v tozdi in delovnih skupnostih, ker drugače to strokovno in glede na obseg ni mogoče. V nekaterih tozdi in delovnih skupnostih so za to delo že določili strokovne delavce (ostali pa morajo to takoj storiti, ker bodo v oktobru potekale pomembne aktivnosti), ki s člani tima za OD sodelujejo, da bi bila izhodišča in delo usklajena. Strokovni tim za OD, ki je zadolžen za uvedbo novega sistema, strokovno svetuje in daje enotna navodila in smernice za delo. Štirje člani tima so zadolženi za posamezna področja

— norme, posredna merila, programe dela in uvedbo enote dela ter njeno odvisnost od rezultatov dela tozdi oziroma delovnih skupnosti ter ostale sprotne naloge. Tako so posamezni člani tima za OD zadolženi: za norme tov. Ristič, za posredna merila tov. Strmčnik, za programe del tov. Paškvan in za vrednost enote dela tov. Jug. Izdali smo tudi dodatna pismena navodila strokovnim delavcem za OD tozdi in delovnih skupnostih za aktivnosti pred uvedbo novega sistema delitve OD.

Glede na to, da smo pri normah že sedaj ugotavljali količino dela, da uvažamo nova merila za kvaliteto in gospodarnost in ne nazadnje, da tudi do sedaj nismo slabo delali, velja načelo:

»Za enako delo kot doslej enak OD, za boljše delo, boljši OD in obratno« in se tega držimo tudi pri izdelavi normativov. Za ugotavljanje odvisnosti deleža OD po delu vsakega delavca posebej moramo torej v bodoče posvetiti merilom veliko pozornost.

Delitev po delu ni tako preprosta, da bi se urejala sama po sebi. Posvetiti ji bomo morali veliko več časa kot doslej. Mislim, da smo temu doslej posvetili premalo pozornosti. Za to področje dela bomo morali torej v tozdi in delovnih skupnostih imeti delavce, ki se bodo stalno ukvarjali s problematiko osnov in meril OD, sicer ne bo možno dobro izvajati zahtevnih nalog. Ob tem pa je treba posebej poudariti, da toliko razprav in zanimanja za področje delitve po delu kot do sedaj verjetno še ni bilo v naši delovni organizaciji in to je dobro. Tako je torej na področju ugotavljanja deleža OD po delu za vsakega delavca posebej.

Za drugo vrsto ugotavljanja odvisnosti deleža OD po rezultatih dela tozdi in delovnih skupnosti prek vrednosti enote dela bo verjetno več nalog. Ob tem mislim na to, da so poslovni rezultati tozdi in delovnih skupnosti dokaj različni in bo zato za približno enako delo OD različen. Živimo v enotni delovni organizaciji, kjer bodo razlike OD med tozdi in delovnimi skupnostmi zaradi poslovnih rezultatov pomembne. Doslej smo bili vendarle vajeni, da smo v okviru delovne organizacije delili OD po skupnih rezultatih dela, kar seveda v bodoče ne bo več možno v enaki meri. Zadeve pa bo treba reševati tudi z dohodkovnimi odnosi, kar bo nekoliko ublažilo problematiko, vendar bodo zato potrebni dodatni napori.

Do prvega obračuna OD bomo morali tako izdelati izračune vrednosti enote dela po tozdi in delovnih skupnostih na podlagi poslovnih rezultatov dela in že za I. polletje in I. tričetrtletje 1979. Delitev po delu bomo na tej osnovi uveljavili v četrtem kvartalu. Razlike pa bodo že na osnovi vrednosti enote dela (rezultatov dela tozdi in delovnih skupnostih) in na osnovi rezultata vsakega delavca posebej (delovna uspešnost). Ob tem pa je treba poudariti, da zaradi tehnike preračuna kolektivne stimulacije v osnovi ne bo prišlo do razlik OD.

V tozdi in delovnih skupnostih, kjer so rezultati dela slabši, bodo potrebni akcijski programi, da bi se vrednost enote dela iz poslovnega rezultata dvigala približno

MNENJA DELAVCEV:

Kako naprej na področju delitve OD

Na zadnjem letošnjem referendumu smo sprejeli naslednje samoupravne akte:

— samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in sredstev za skupno porabo in drugih nadomestil ter osebni prejemki delavcev,

— pravilnik o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in ostale prejemke delavcev,

— pravilnik o ugotavljanju delovne uspešnosti delavcev z delovnimi normami,

— ter pravilnik o ugotavljanju delovne uspešnosti delavcev s posrednimi merili in programi del in nalog.

Pri novih samoupravnih aktih je strokovni tim za OD opravil vse potrebne strokovne priprave za uvedbo novega sistema delitve sredstev za OD po delu in rezultatih dela. Kaj menijo, kako bodo novi samoupravni akti v praksi zaživel, in ali jih bomo še dopolnjevali, smo jih vprašali. Takole so odgovorili:

Filip Rožanc:

Kako v bodoče ob uveljavitvi spremenjenih osnov in meril delitve po delu in rezultatih dela

V »Poročevalcu« št. 22/79, ki smo ga izdali v maju, smo obrazložili spremembe in dopolnitve v sistemu delitve čistega dohodka in osebnih dohodkov. V naslovu smo zapisali: »za novo kakovost razporejanja dohodka, čistega dohodka in osebnih dohodkov«. Ob tem bi lahko rekli: »kako z novo kakovostjo delitve po delu in rezultatih dela v bodoče«.

Osnova za naše delitvene odnose pri delu in s tem tudi obnašanje je v zakonu o združenem delu, stališčih republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije o pridobivanju in razporejanju dohodka in uveljavljanju načela delitve po delu ter v naših novih samoupravnih sporazumih in pravilnikih o čistem dohodku in osebnih dohodkih. Tako imamo zakonsko osnovo, ustrezna stališča zveze sindikatov in na tej podlagi izdelane samoupravne splošne akte tozdi in delovnih skupnosti, torej

enako kot v tozd in delovnih skupnostih, ki imajo boljše rezultate dela.

Vsega tudi novi samoupravni splošni akti ne morejo predvideti. Verjetno bomo z izkušnjami dopolnjevali sistem in samoupravne splošne akte.

Najprej je treba ugotoviti, da sistemi v delitvi dohodka, čistega dohodka in osebnih dohodkov niso in ne morejo biti dokončni. To velja za naš dinamični razvoj na tem področju in posebej zato, ker gotovo še nismo storili vse najbolje. Smatram, da moramo sistem sedaj preizkusiti in z izkušnjami ugotoviti morebitne pomanjkljivosti ter potrebne dodatne in boljše rešitve.

Verjetno je prav, če vsi skupaj ugotovimo, da bo moral sistem preživljati preizkusno obdobje do konca tega leta in morda še dlje. V tem času pa bi pripravljali dodatne predloge za dopolnitve.

Praksa bo pokazala, kaj še ni v redu in kaj storiti, da bodo rešitve boljše. Ob tem bi povedal, da sem bil na posvetovanju predsednikov republiških komisij dejavnosti za samoupravno sporazumevanje o razporejanju dohodka, čistega dohodka in osebnih dohodkov. Na njem je bilo med drugim sporočeno, da pričenjamo v SRS akcijo za poenotenje sistemov na področju delitve osebnih dohodkov.

V dejavnosti črne in barvne metalurgije moramo do 31. 12. 1979 pripraviti:

- skupne osnove metodologije razvida del in nalog,
- skupne osnove metodologije sestavljenosti del in nalog ter
- skupne osnove metodologije normativov gospodarjenja.

Posebna delovna skupina (ki jo sestavljajo tudi delavci naše delovne organizacije) bo pričela z delom takoj.

Poleg navedenega bo potrebno v enakem smislu kot zgoraj izdelati oziroma obdelati delitev OD po minulem delu ter še nekatere zadeve tudi do konca leta 1979.

Odgovoriti bi bilo treba še na vprašanje, kako je z različno vrednostjo enote dela ob uvedbi novega sistema delitve OD.

Ob izvedbi prvega referenduma smo izračunali, da bi bili računski vrednosti enote za sestavljenost dela, uspešnost dela in posebne pogoje dela 1,86 din in za dodatke ter minulo delo 1,46 din — torej razlika 0,40 din. V času od julija do avgusta smo dvakrat spreminjali vrednost skupin sestavljenosti dela in skupin posebnih pogojev dela ter opravili preračun kolektivne stimulacije v osnovo. Zaradi tega se je spremenila tudi računski vrednost enote dela, ki je sedaj 1,98 in 1,80 din — torej razlika še samo 0,18 din. Mislim, da je to dobro, ker bo izenačitev vrednosti enote dela sedaj lažja — tako za tozd in delovne skupnosti, ki poslujejo bolj uspešno, kot tudi za ostale.

Aleksander Ristič:

Dogovorili in sporazumeli smo se o načinu ugotavljanja in določanja osebnega prispevka delavca po normi za: količino, kakovost in gospodarnost dela. Znano je namreč, da se tehnologija, delovna sredstva, predmeti dela in materiali spreminjajo in razvijajo. In če hoče delavec, ki sodeluje v delovnih procesih, iti v ko-

rak s tem razvojem, mora izpolnjevati sedanje in iskati nove metode dela. Tako je določanje izdelovalnih časov, kakovosti in gospodarnosti dela pri normah eno izmed področij študija in oblikovanja dela. Ne želimo, da bi bil delavec sestavni del stroja, ampak da aktiviramo in zadovoljimo vse njegove umske in telesne zahteve ter sposobnosti.



Aleksander Ristič

Torej, delo je treba oblikovati tako, da bo delavec dosegel čim večjo produktivnost, da bo pri delu zadovoljen in za svoje opravljeno delo pravilno stimuliran. Pri tem je treba upoštevati medsebojno delovanje delovne sile, sredstev dela in materiala, da se ne prekinja aktivnost delavca, da delovno sredstvo ne miruje dalj, kot je potrebno in da material ne leži dolgo na delovnih mestih. Tako postavljeni normirani čas je torej tisti čas, ki je potreben za pravilno in kakovostno izvršitev delovne naloge delavca pri normalnem učinku. Ta vsebuje vse čase priprave, čase izdelave in zaključne čase.

Tudi pri delovni uspešnosti po normi ugotavljamo poleg količine dela kakovost in gospodarnost dela, ki sta pojavi obliki prispevka delavca k ustvarjenemu dohodku TOZD, z upravljanjem in gospodarjenjem s sredstvi družbene reprodukcije. Drugače povedano, z danimi sredstvi želimo v TOZD doseči kar največji učinek ali pa želimo predpisane naloge opraviti s čim manjšimi stroški, kar pa pomeni, da s povečanjem proizvodnosti hkrati povečujemo tudi gospodarnost v TOZD.

Kaj po referendumu? Z novim sistemom želimo zagotoviti, da bodo vsi delavci v proizvodnji dobivali OD glede na uspešnost opravljenega dela in od rezultatov dela, ki so izraženi v dohodku, s tem pa se zavzemamo za odpravljanje uravnilovskih teženj. Poudarjamo, da za vse delavce veljajo načela zakona o združenem delu, ki zahtevajo, da delovni prispevek ugotavljamo po količini, kakovosti in gospodarnosti dela, da pa merila za vse delavce ne morejo biti enaka. Kljub temu pa morajo biti delavci v enakem položaju pri ugotavljanju

osebnega prispevka k delu. Sistem ni dokončen in ga bo treba dopolnjevati, posebno z vidika razvida del in nalog, minulega dela, v metodi pa upoštevati neposredno odgovornost.

Slavko Strmčnik:

Osební dohodek delavca mora biti odvisen od rezultatov dela tozd oziroma delovne skupnosti in uspešnosti dela glede na količino, kakovost in gospodarnost dela delavca. Osnove in merila za ugotavljanje uspešnosti dela morajo prispevati k temu, da bomo vsi delavci glede na položaj, ki ga imamo v procesu dela, kar največ prispevali k uresničevanju skupnih ciljev poslovanja in razvoju TOZD. Da bomo dosegli te cilje, moramo vsi poznati svoje konkretne naloge ter vpliv na kvaliteto, količino in gospodarnost svojega dela. Zakon o združenem delu in stališča sindikata so razporedili dela v tri osnovne skupine:

1. neposredna proizvodna dela;
2. strokovna in poslovna dela,
3. administrativno tehnična dela.

S takšno razporeditvijo dela smo vsi delavci TOZD in delovnih skupnosti izenačili. Uspešnost za strokovna in poslovna dela ugotavljamo na osnovi izdelanih posrednih meril, predvsem na podlagi povečanja produktivnosti dela, dohodka in stroškov v TOZD oziroma delovni skupnosti, za katere delamo, ter stroškov, ki so potrebni za delo.

Delovno uspešnost merimo po posrednih merilih za tista dela, ki s svojim delom in nalogami posredno vplivajo na proizvodnjo sredna merila so izdelana zato, da bi spodbudili ustvarjalnost pri delu. Prizadevati si moramo, da in na povečanje produktivnosti dela. Posredno zato, ker ni možno del in nalog direktno meriti. Pomoč izboljšali tehnologijo, zmanjšali izmeček, zmanjšali stroške proizvodnje, dosegli boljše tržno usmeritev, izboljšali pogoje dela itd.

Uveljavitev sistema z načelom delitve po delu spodbudi delavce pri reševanju vseh njihovih vprašanj na področju pridobivanja in razporejanja dohodka, pri delitvi



Slavko Strmčnik

sredstev za osebne dohodke v odvisnosti od prispevka delavca k ustvarjenemu dohodku, kakor tudi pri razporejanju sredstev skupne porabe. Le ta način urejanja vseh teh vprašanj lahko zagotovi družbenoekonomski položaj delavca ter njegov prispevek k sistemu delitve OD, ki bo delavca spodbujal k boljšemu gospodarjenju z družbenimi sredstvi in k utrjevanju njegove zavesti.

Ustvarjeni dohodek je edina podlaga za zadovoljevanje vseh osebnih in družbenih potreb delavca. Sistem, ki ga uvajamo, izhaja iz zakona o združenem delu, ki med drugim pravi, da mora biti delavčev OD vedno odvisen od njegovega prispevka k delu in rezultata dela. Osební dohodek mora biti odvisen zlasti od povečanja produktivnosti njegovega dela in dela TOZD, v katerem je združil delo in sredstva. V bodoče bomo morali ta sistem dograjevati in ga izpopolniti. Sistem, ki je sedaj v uveljavitvi, ni dokončen in se mora še dodelati in razvijati, tako da bo delavec vedel, kako je njegov OD dejansko odvisen od njegove produktivnosti, kakovosti in gospodarnosti pri njegovem delu.

Kot že rečeno, menim, da novi samoupravni akti niso dokončni, in to zaradi zelo kratkega roka, ki je bil postavljen delovni skupini od družbenopolitičnih organizacij v železarni. Res je tudi, da vsega ni mogoče predvideti vnaprej. Zato jih moramo z izkušnjami, ki nam jih bo ta sistem prinašal, dograjevati in dopolnjevati. Ne smemo se zadovoljiti z mislijo, da je sedaj ta sistem popolnoma dograjen. Osební dohodki so občutljivo področje vseh zaposlenih, prav zato moramo stalno skrbeti zanje in spremljati družbena dogajanja. Stremeti moramo k temu, da bodo delavci zadovoljni s sistemom delitve OD in delitvijo čistega dohodka.

V bodoče bi si morali vzeti več časa za razpravljanje in težit k temu, da bi se v razprave vključil sleherni delavec — samoupravljalec in da bi tudi resnično predelal samoupravne splošne akte, ki jih sprejemamo, saj bi jih tako lažje sprejel in se zanje odločil. Želja nas vseh je, da bi ustvarili čim večji dohodek in s tem večji osebni dohodek ter si izboljšali življenjski družbeni standard.

Miroslav Paškvan:

V naši delovni organizaciji poznamo dela in naloge, katere so nujna (morajo biti), vendar sekundarnih rezultatov dela ni moč sedaj veljavni in znani metodami meriti in ovrednotiti. V akciji po republiških in zveznih kongresih ZKJ in ZSJ smo si zadali nalogo, da uveljavimo načelo: odvisnost od ustvarjenega dohodka in prispevka delavcev k dohodku.

Uresničevanje družbenoekonomskih odnosov v skladu z ZZZ, deleža OD, ki naj zagotovi pravice, možnosti in odgovornost delavcev, da odločajo o pogojih in rezultatih dela, je ena najpomembnejših nalog družbenih dejavnikov. V tej nalogi ima pomembno mesto uresničevanje načela delitve OD po delu in rezultatih dela. Ustrezni družbenoekonomski položaj delavca na področju pridobivanja in razporejanja dohodka, posebej pa pri uveljavljanju načela po delu in rezultatih dela



Miroslav Paškvan

namreč lahko mnogo prispeva ne le k enakopravnemu družbeno-ekonomskemu položaju delavcev, ampak tudi k njihovi večji zavzetosti za boljše delo in gospodarjenje z družbenimi sredstvi, s tem pa tudi za stalno povečevanje družbene produktivnosti dela in dohodka.

Zagotoviti moramo, da bomo imeli delavci za približno enako sestavljenost dela, količino, kakovost in gospodarnost opravljenega dela in enake rezultate v dohodku tudi enak osebni dohodek. Zagotoviti želimo, da bomo vsi delavci dobivali osebne dohodke glede na uspešnost svojega dela, torej ne po delih in nalogah, ki naj bi jih opravljali, ampak po tem, kako jih dejansko opravljamo in koliko z njimi prispevamo k skupnim rezultatom dela.

Ugotavljanje delovne uspešnosti po programu dela z opisanimi merili za oceno izpolnjevanja programa dela je dogovorjeno vnaprej. Osnove in merila ter postopek takega ocenjevanja delovne uspešnosti pa je zapisan predvsem v pravilniku o osnovah in merilih delitve sredstev za osebne dohodke. Sindikat bo zavračal vse poskuse ocenjevanja delavčeve osebnosti, saj takšno ocenjevanje ni sprejemljivo, ker ne temelji na delovnem prispevku.

Kako in kaj ocenjujemo s programi dela?

Pri mnogih upravno-administrativnih in administrativno-tehničnih delih ni smotrno ugotavljati uspešnost dela predvsem na podlagi ugotovljene količine opravljenega dela. Pri večini teh del moramo ugotavljati uspešnost dela predvsem glede na učinke, ki jih ima to delo na opravljanje poslovnih funkcij, za katere so delavci odgovorni, in na podlagi zniževanja stroškov, ki so za to delo potrebni.

Podlaga za ugotavljanje uspešnosti dela teh delavcev morajo biti programi del in nalog ter ocena oziroma presoja njihovega uresničevanja. Ob tem je potrebno poudariti vlogo in odgovornost poslovnih organov, delavcev s posebnimi pooblastili in vodij delovnih enot ali organizacijskih enot, oddelkov ali služb, ki so odgovorni za celovito izpolnjevanje delovnega programa delavcev ali delovnih skupin. Zato se mo-

rajo tudi izreči o uspešnosti opravljanja del in nalog kot celote ter uresničevanja delovnih zadolžitev posameznih delavcev.

Na ta način si želimo zagotoviti skrb za zainteresiranost vodilnega kadra do dela podrejenih, kajti ocena izvrševanja programa podrejenega je tudi ocena tistega, ki jo poda. V naše samoupravne splošne akte pa smo zapisali, da bomo vztrajali, da še to subjektivno metodo odpravimo — vendar šele čez čas, ko bomo dobili nekakšne podatke — normative tudi za takšna dela in naloge. Vsa tri merila po količini, kakovosti in gospodarnosti so zastavljena in opredeljena tako kot za ostali dve grupaciji (norme in posredna merila), tako da smo delavci v enakopravnem položaju.

Kaj po referendumu?

Novost takega sistema je njegova dinamičnost — torej ne bo sprejet na referendumu za večne čase kot tak — ampak želimo njegovo nadgradnjo in odpravljanje vseh negativnosti, ki jih bomo sproti ugotavljali. Ker pač gre za spremembe sistema, jih je možno izvesti samo s pomočjo referenduma. Torej, nahajamo se dejansko na štartu — vnaprej bomo morali še bolj biti zainteresirani za gospodarjenje v tozd in delovnih skupnostih.

Vsekakor nuja, v kateri smo morali opraviti vse naloge, ni dovoljevala tudi bolj natančnih analiz vseh še potrebnih sprememb in dopolnitev sedanjega sistema delitve OD. Vemo, da se posamezni sistemi delajo v veliko daljšem časovnem obdobju skladno z družbenimi dogovori, sindikalnimi stališči, verjamemo, da bodo dopolnitve metode prinesle želene rezultate po predlaganih merilih.

Aleksander Jug:

Z uvedbo enot dela smo v železarni Ravne uvedli odvisnost pridobivanja osebnega dohodka posameznega delavca od njegovega prispevka k doseganju rezultatov dela TOZD in delovne skupnosti. S tem smo uresničili načelo delitve po rezultatih dela. Zakon o združenem delu namreč pravi, da mora biti OD delavca odvisen ne samo od dela posa-

meznega delavca, temveč tudi od rezultatov dela. Z rezultati dela je mišljen ustvarjeni dohodek oziroma čisti dohodek TOZD. Doslej smo delavci za enako zahtevnost in uspešnost dela prejeli približno enak OD, kljub temu da smo delali v različnih TOZD, ki so ustvarjale tudi različni dohodek. Vsi smo bili nagrajeni od uspeha delovne organizacije, čeprav je le-ta posledica uspehov posameznih TOZD in delovnih skupnosti.

Po novem bomo nagrajeni po uspehu TOZD, v kateri opravljamo dela in naloge. Dosedanje kolektivno stimulacijo smo zato ukinili in uvedli enote dela, in sicer za analitično oceno del in nalog, posebne pogoje dela, dodatke in ostale osnove za izračun deležev OD. Vrednost enote dela bo odvisna od mase sredstev za osebne dohodke in od skupnega števila enot dela. Zaradi različnega poslovnega uspeha TOZD bodo vrednosti enote dela različne in s tem bo tudi osebni dohodek delavca po temeljnih organizacijah kljub približno enakim zahtevam dela in nalog različen. Prav tako bodo tudi vsi deleži OD odvisni od uspeha TOZD in bodo zato tudi lahko različni.

Vrednost enote dela bo torej odvisna od uspešnosti poslovanja, kar se odraža v razmerju med dejanskim in potrebnim čistim dohodkom in od produktivnosti ter gospodarnosti TOZD in delovnih skupnosti. Prav zato moramo stremeti k temu, da bomo imeli čim boljše rezultate poslovanja, kajti s tem bomo lahko tudi več delili. Poglavitni motiv našega gospodarjenja mora zato biti dohodek. Poskušajmo ga zato s produktivnejšim in ekonomsko učinkovitejšim gospodarjenjem povečati in obenem bomo imeli tudi boljše OD, celovitejše in bolj kakovostno zadovoljevanje skupnih potreb in končno tudi trden in zanesljiv razvoj temeljnih organizacij in tako tudi kot celote naše delovne organizacije.

Kaj bo treba še storiti, da bodo delavci dejansko plačani po rezultatih dela?

Delavci bomo res plačani po rezultatih dela šele, ko bodo samoupravno urejeni pogoji pridobivanja dohodka ter pogoji razporejanja dohodka in čistega dohodka. To bomo dosegli s tem, da bomo planirali pogoje ustvarjanja in pridobivanja dohodka, razporejali dohodke za vse namene porabe in ko bomo gospodarili z ustvarjenim dohodkom. Prav tako moramo delavci vplivati na medsebojne odnose, ki nastajajo v različnih oblikah združevanja dela in sredstev, in to v bankah, v SIS, v dohodkovno povezanih TOZD ter med TOZD in trgovino. Dokler v železarni ne bodo urejeni dohodkovni odnosi in svobodna menjava dela (na tem se dela), bodo delavci nekaterih TOZD še vedno v prednostnem položaju proti drugim in zato še vedno ne bomo mogli govoriti o resničnem plačilu po rezultatih dela.

Doslej smo vprašanje delitve sredstev za osebne dohodke obravnavali preveč ločeno od pogojev ustvarjanja in razporejanja dohodka. Nismo planirali in razporejali dohodka hkrati in enako odgovorno za vse namene



Jesenska lepota

porabe. Delavci bomo morali sedaj ob periodičnih obračunih odločati o tem, kako bomo glede na ustvarjeni dohodek, glede na svoj prispevek k temu dohodku in glede na izjemne ugodnosti, ki smo jih imeli na trgu pri pridobivanju dohodka, odločali o razporejanju ustvarjenega dohodka za posamezne namene porabe. Delavci moramo namreč enako odgovorno skrbeti tako za akumulacijo, za združevanje sredstev, za skupno in splošno porabo, za rezerve kot tudi za osebne dohodke.

Področje delitve osebnih dohodkov je zelo delikatno in zahtevno in ga tudi tim najboljših strokovnjakov ne bo uredil tako, da bodo vsi zadovoljni, kajti idealnega sistema delitve OD ni možno ustvariti, lahko se mu le približamo. Koliko se mu bomo približali pa nam bosta pokazala čas in zadovoljstvo delavcev.

Dobili smo nov sistem delitve OD, ki je gotovo veliko boljši od prejšnjega, ni pa najboljši, saj je gotovo še precej stvari, ki bi jih lahko izboljšali. Pri svojem delu tudi nismo dovolj upoštevali ugotovitev in izkušenj drugih delovnih organizacij ter strokovnjakov s področja nagrajevanja. Sistem nagrajevanja bi morali dograjevati glede na pripombe in predloge, ki bodo prihajali iz TOZD in delovnih skupnosti. Tako bomo čutili, da sami dograjujemo sistem, ki bo resnično odraz želja večine in za katerega bomo lahko rekli, da smo ga sami ustvarili.

Da bi lahko hitreje reagirali na želje delavcev, je treba službo za sistem OD ojačati tako številčno kot strokovno. Zdi se mi, da ne bi smeli varčevati na tem področju, kajti OD je pomemben gibalni motiv za dvig produktivnosti dela in za počutje naših delavcev. V bodoče bi morali posvetiti več pozornosti tudi informiranju naših delavcev o ustvarjanju dohodka in gibanju OD v naši ter drugih delovnih organizacijah, kajti ni vseeno, koliko bomo ustvarili in koliko delili.

Kot vidimo, nas čaka še veliko dela in čim boljše ga bomo opravili, tem večje bo tudi naše zadovoljstvo.

Zbral: F. Rotar



Aleksander Jug

Tri zlate in ena bronasta za ravenške železarje

Na III. delovnem tekmovanju kovinarjev SRS naši najboljši doslej

Od 6. do 8. septembra 1979 je bilo v Celju srečanje najboljših med najboljšimi na republiškem tekmovanju kovinarskih delavcev Slovenije. Zbralo se je 206 tekmovalcev, 77 članov strokovnih komisij, 24 mentorjev in vodij ekip ter prek 100 gostov iz večjih OZD kovinarske industrije.

Teoretičnemu delu tekmovanja je sledila svečana otvoritev pred STŠ, udeležili pa so se je tudi gostje, tov. Franc Leskošek Luka, Vinko Hafner, Srečko Mlinarič, predsednik SO Celje Jože Marolt in drugi.

V tehnični šoli v Celju je tekmovalo 26 orodjarjev in 87 varilcev, v železarni Store 25 livarjev, v šolskem kovinarskem centru 30 strugarjev, v Zrečah pa 20 rezkalcev in 18 brusilcev.

III. delovnega tekmovanja se je udeležilo iz železarne Ravne 26 delavcev, od tega 19 tekmovalcev, in sicer: Roman Finžgar, strugar, Jože Kotnik, strugar, Egon Krpač, el. varilec, Jože Čas, el. varilec, vsi TOZD SGV, Vinko Ferk, pl. varilec, Vinko Gostenčnik, pl. varilec, oba TOZD energija, Anton Golob, el. varilec, Milan Iršič, orodjar, Štefan Mešnjak, orodjar, Anton Motnik, orodjar, Maks

Med 30 strugarji je zasedel 1. mesto **Jože Kotnik**, TOZD SGV, lani je bil drugi na državnem tekmovanju v Beogradu.



Ivan Krivec

Plamenskih varilcev je tekmovalo 18, in tu je zasedel 1. mesto **Vinko Ferk**, veteran iz TOZD energija. Pri livarjih je med 25 tekmovalci zasedel 3. mesto **Ivan Krivec**, TOZD jeklolivarna, ostali naši tekmovalci so se uvrstili tudi na visoka mesta in je zadovoljivo, ker so se vsi maksimalno trudili in se borili za dobre rezultate in uvrstitve.

Udeležence III. delovnega tekmovanja je sprejel predsednik skupščine občine Celje. Vsi so prisostvovali tudi posvetovanju o inventivni dejavnosti ter si ogledali pivovarno Laško.

Ker takšna tekmovanja omogočajo medsebojno spoznavanje in izmenjavo delovnih izkušenj, se jih bomo udeleževali tudi v prihodnje. Zato moramo podpirati prizadevanja delavcev, da se izpopolnjujejo, da pridobivajo nova znanja, da obvladajo tehniko

znanja in njegovo uporabo. Gotovo znanje vpliva tudi na kulturo dela. Ta se izrazi v oblikovni popolnosti proizvoda, v kulturnem odnosu človeka do stroja in izdelka, in končno, da delavec



Vinko Ferk

delo obvlada, ga opravi brez nepotrebnega fizičnega in duševnega napora, z umirjenostjo, značilno za ljudi, ki vedo, kaj delajo in kako se kaj naredi. S tem pa se kažejo tudi odnosi med sodelavci v proizvodnem procesu.

Brez znanja, brez izobraževanja delavca tudi samoupravljanje ne more prav zaživeti. Gospodarjenje s sredstvi delovne organizacije, iskanje čimboljših oblik nagrajevanja po delu, nove povezave v celotnem združenem delu bodo vedno bolj zahtevale celovito osebnost delovnega človeka in občana, ki mora sprejemati nase teže odgovornosti za naš vsestranski razvoj in uveljavitev demokratičnega in samoupravnega družbenopolitičnega sistema.

Prav zato smo z velikim zadovoljstvom sprejeli pobudo za množična tekmovanja kovinarjev v slovenskih OZD, kjer bi pokazali, kako in koliko delavci obvladajo delovna sredstva, kako varilci, strugarji, orodjarji, rezkalci in livarji preoblikujejo kovino ter jo spreminjajo v nove proizvode.

Čestitamo vsem tekmovalcem III. delovnega tekmovanja kovinarjev Slovenije in jim želimo še večje uspehe na delovnem mestu. Tovarišem Kotniku, Ferku in Luterju pa vso srečo in dobre rezultate na III. tekmovanju kovinarjev Jugoslavije v Sarajevu 10. oktobra 1979.

Dušan Brankovič

S SE JE DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Prva podopustniška 6. seja delavskega sveta Železarne se je soočila zlasti z nekaterimi bistvenimi vprašanji uresničevanja akcijskega programa. Kot uvod v nekatere konkretne naloge je bilo obravnavano in sprejeto poročilo nosilcev nalog o uresničevanju akcijskega programa ukrepov za ureditev družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih v Železarni Ravne. Samo poročilo kaže na prejšnjo aktivnost v celem letu in na sorazmerne rezultate ter na nekatere necelovito uresničene naloge. V celoti gledano pa so rezultati spomladati zastavljene akcije vzpodbudni, tako da bi ob primerni nadaljnji angažiranosti akcijski program do konca leta lahko tudi celovito uresničili.

Med najpomembnejše zadeve vsekakor spada prehod na ugotavljanje skupnega prihodka v vseh tozdi. Zaenkrat smo do pol leta realizirali zgolj prehod v prvi metalurški verigi štirih tozdov osnovnih dejavnosti: jeklarni, jeklolivarni, kovačnici in valjarni. Ta prehod je zahteval veliko tehničnih priprav glede zajemanja in obdelave podatkov, še več naporov pa bo potrebno za uresničitev tega principa v ostali verigi tozdov, zlasti v mehanškem kompleksu, kjer je narava proizvodnje popolnoma drugačna.

Delavski svet je sicer verificiral rezultate ponovljenega referenduma o paketu samoupravnih splošnih aktov s področja nagrajevanja, ki je bil 12. septembra 1979 v tozdi: jeklarna, valjarna, jeklovlek in komerciala, ob tem ugotovil, da so tako samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in ostale prejemke delavcev ter

pravilnik temeljnih organizacij v celoti sprejeti in da je tako podana podlaga za uveljavitev. Zahteval je, da služba za sistem OD in ostale službe intenzivno pripravljajo tehnični prehod na novi sistem OD in ostale službe intenzivno pripravljajo tehnični prehod na novi sistem, ki naj bi se uveljavil po rezultatih tretjega četrtletja, s 1. oktobrom 1979, prvo izplačilo OD po novem pa naj bi bilo 15. novembra 1979.

V sklopu urejevanja kadrovskih zadev je delavski svet po izvedenem razpisu imenoval novega predsednika in člane spremenjenega poslovnega organa delovne organizacije, o čemer sicer v današnji številki posebej poročamo. Ob imenovanju pa je bilo tudi dogovorjeno, da bo zamenjava vodilne garniture 15. oktobra, do takrat pa naj bi se ponovno sestel delavski svet in verificiral konkretizirane naloge predsednika in posameznih članov poslovnega odbora v dopolnjenem razvidu del in nalog ter se s soglasjem dosedanjega predsednika z njim dogovoril za bodoča dela na svetovalnem in drugem področju, ki jih želi opravljati, obenem pa bi stari poslovodni svet podal obširno poročilo o delu v preteklem obdobju.

Delavski svet je ob tem imenoval tudi ravnatelja delovne skupnosti za kadre in splošne zadeve. Ponovno je bil imenovan dosednji ravnatelj Adi Cigler, dipl. pravnik.

Izhajajoč iz določil akcijskega programa je bil na tej seji sprejet tudi osnutek sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih tozdov pri pridobivanju dohodka in razporejanju skupnega prihodka in vzporedno predlog sprememb



Boštjan Luter

Klemenc, rezkalec, Boštjan Luter, rezkalec, vsi TOZD stroji in deli, Rajmund Jamnik, varilec TIG post., TOZD jeklarna, Horst Dvornik, varilec TIG post., TOZD jeklarna, livarji: Horst Kasper, Mirko Grobelnik, Andrej Capelnik, Ivan Krivec, Bernard Hovnik, vsi TOZD jeklolivarna.

Iz železarne Ravne so bili člani ocenjevalnih komisij: Kolmančič, Krauzer, Zver, Jehart, Tušek, Golobinek in Brankovič.

Naši tekmovalci so dosegli do sedaj najboljše rezultate, in sicer tri prva in eno tretje mesto. Med 20 rezkalci je dosegel 1. mesto **Boštjan Luter**, TOZD stroji in deli, s tem je postal drugi republiški prvak.



Jože Kotnik

in posamezne postopke, skratka, storiti moramo čimveč, da delovni človek postane mojster svojega poklica. Seveda ne smemo poveljevat samo tehnične plati

in dopolnitev samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med tozdi in delovnimi skupnostmi. Osnutek je bil posredovan v javno razpravo. Sprejem akta bo z neposrednim izjavljanjem na referendumu po zaključni javni razpravi, ko bo delavski svet železarne določil dokončen predlog. Vzporedno s tem je delavski svet posredoval v javno razpravo tudi celoten paket osnutka samoupravnih splošnih aktov o sovlaganjih za posamezne investicije. Sovlaganja oziroma sporazumi bi temeljili na skupnem dohodku. O vsebini in pristopu tega paketa smo sicer poročali že v prejšnji številki Informativnega fužinarja. Na tej seji je bilo še rečeno, da je potrebno k tej vsebinsko obširni in zahtevni problematiki ob posredovanju v razpravo dodati primerno razumljivo obrazložitev v obliki Fužinarja-Poročevalca.

Razen tega, da je delavski svet na tej seji razpravljal in odločal o več manj pomembnih vprašanjih, o čemer so sicer objavljeni sklepi na oglasnih deskah in je večina z njimi seznanjena, je precej časa posvetil mnenju k povišanju cene toplovodnega ogrevanja za mesto Ravne. Gre za zapleteno in kompleksno problematiko, ki do sedaj ni bila celovito

rešena. O cenah toplovodnega ogrevanja se sicer imajo pravico pogovarjati in o tem odločati TOZD energija in TOZD komerciala prek samoupravne komunalne interesne skupnosti Ravne, glede na visoko povišanje v letošnjem letu, ki precej prizadene delavčev standard, pa je svet sindikata menil, da je potrebno o tem spregovoriti tudi širše. Glede na splošne podražitve energije in dejstvo, da TOZD energija mora ekonomsko poslovati, je delavski svet sicer po burni razpravi ugotovil, da je povišanje za skoraj 50 odst. ekonomsko opravičljivo, saj si ne moremo privoščiti tozda v izgubi niti ne moremo na neki način vsi delavci železarne kompenzirati bonitete, ki jih ima samo polovica, to je tisti, ki bivajo na Ravnah in so priključeni na skupno centralno ogrevanje. Ob vsem tem pa je delavski svet zahteval, da se čimprej realizira sklep iz prejšnjega leta o sklenitvi ustreznega samoupravnega sporazuma med samoupravno komunalno interesno skupnostjo in TOZD energija, s katerim bi razčistili aktualna vprašanja glede distribucije in prodaje energije. Tak sporazum pa bi moral biti v širši obravnavi, da bi bile vse dileme celovito in dokončno rešene.

-de-ja

pripravami težko ravnati, ampak delovni pogoji so bili skorajda mučeniški. Neverjetna vročina iz dneva v dan, hrup tak, da postaneš prej hripav, kot komu kaj dopoveš, večno lazenje po lestvah in čiščenje skoraj žarečih kotlov, potem pa hajd ves poten ven po malico in čaj. Zaradi tega si je pač zelo želela boljše delo. Vodstvo je imelo posluh in je ukrepalo v splošno zadovoljstvo žensk. Ostale so v istem tozdu, a menjale prostor in delovne pogoje. Zdaj so dobile naziv »strojnik acetilenske postaje«. Kajpada so morale v ta namen opraviti ustrezne izpite, predtem pa se dva meseca udeleževati strokovnega tečaja, kjer jih je teoretično usposabljal odelkovodja tov. Janežič.

In kaj delajo? Kontrolirajo naprave. Pri tem so seveda zelo vestne in odgovorne, saj bi nepazljivost lahko povzročila velikanško škodo. Nekake posode, pravijo jim šaržirne posode, mo-

rajo vsakič, ko se izpraznijo, napolniti z 225 kilogrami karbida. To je osnovno, saj drugače naprava ne bi proizvajala acetilena. Ker je to fizično dokaj naporno, delata dve. Ko je posoda napolnjena in spet na svojem mestu, je treba vse samo še nadzorovati, dokler se ta ne izprazni in postopek se ponovi. Vsakih deset dni praznijo apnenno jamo. To je odpadno apno, ki ga potem odpeljejo sodelavci za gradnjo hiš — je zastoj.

V tozdu so obljubili, da bodo uredili še nekatere izboljšave, da bo fizično delo olajšano, a za zdaj ni s tem še nič. Ženske upajo, da obljube ne bo kdo pojedel.

Kot pravijo, je pa tako delo neprimerno bolj čisto in prijetnejše kot metla in vedro v roki. Niti to jih ne moti, da morajo zaradi varnosti kuhati kavo kar pod milim nebom, sicer pa to počnejo le po enkrat na dan.

Z. Strgar

IZ OO ZKS ŽELEZARNE:

Komunisti v TOZD stroji in deli pred odgovornimi nalogami

Kljub temu da osnovna organizacija ZK TOZD stroji in deli šteje 48 članov, lani ni bila preveč uspešna pri izvrševanju političnih nalog. Tako komunistom nekateri očitajo, da v kritičnih trenutkih niso pravočasno posredovali in pojasnili spornih zadev. Tudi ob zadnjih številnih razpravah okrog delitve OD nekateri niso delovali zadovoljivo, saj niso opravili vseh nalog, ki jih je predvideval akcijski program.

Da bi dobili odgovor na ta in še na druga aktualna vprašanja, smo za razgovor prosili **Milana Iršiča**, sekretarja OO ZKS.

»Nekatere ugotovitve držijo, čeprav bi morali ob tem analizirati vzroke nezadovoljstva v celotni delovni organizaciji. Prav bi bilo, da bi enkrat navedli vse vzroke, ki so tako ali drugače vplivali na najrazličnejša nezadovoljstva med delavci. Bo kar držalo, da komunisti v najbolj kritičnih lanskih časih, res nismo v celoti izpolnili zadanih političnih nalog. To nam je očitala tudi politična ocena, ki jo je izdelala komisija CK ZKS, ki je bila tudi na razgovorih v naši osnovni organizaciji. Ne strinjam pa se, da se samo komunisti iz tozda stroji in deli niso politično obnašali. Ugotovitve v politični oceni zadevajo vse komuniste in osnovne organizacije v železarni. Če so nekateri komunisti delavni in ne poznajo razpotij, s tem še ni rečeno, da drugi ne zaslužijo kritike.«

»Na enem od zadnjih sestankov osnovne organizacije komunisti niste bili zadovoljni z rezultati dela v prvem polletju. Kaj boste storili, da bo ob koncu leta bolje?«

»V naši TOZD se vsako leto v I. polletju srečujemo s težavami, vsaj kar se tiče priprav tehnične dokumentacije, naročil in prodaje gotovih izdelkov. Nekoliko ugodnejši rezultati poslovanja se

pojaviijo šele v tretjem kvartalu, predvsem pa ob koncu leta. O vseh teh težavah smo razpravljali tudi komunisti. V naši TOZD so glavni proizvodi stiskalnice in valji. Prav pri proizvodnji teh pa se srečujemo že nekaj časa s težavami. Leta že železarna Ravne zalaga domači, delno pa tudi tuji trg s stiskalnici. Na tržišču pa so se sedaj pojavile konkurenčne delovne organizacije, ki bodo prav tako proizvajale stiskalnice. Zato smo v železarni nekoliko zaskrbljeni. Moramo vztrajati, da bomo obdržali svojega predstavnika v Mašin savetu, saj bomo drugače imeli resne težave pri prodaji naših gotovih izdelkov, predvsem stiskalnic. Za marsikateri spodrsrljaj smo krivi tudi sami v tozdu in delovni organizaciji. Čimprej bomo morali okrepiti stike z Metalno Maribor, ki nam izdeluje posamezne dele za stiskalnice. Tudi določenih rokov se bomo morali bolj držati. Vsi vemo, da se jih marsikdaj nismo.

Vzrokov za to je več. Pomanjkanje ključavničarjev je eden od njih. Tudi tehnološko in delovno disciplino bomo morali izboljšati.«

»Delavci, predvsem pa komunisti baje že nekaj časa ugotavljate, da s prodajo vaših izdelkov nekaj ni v redu. Za to krivite prodajni oddelček. Ali niso za to stanje krivi tudi nekateri v tozdu?«

»Res je, že nekaj čaka kar vsi ugotavljamo, da se naši končni izdelki ne prodajajo, kot bi se morali. Mislim, da so vzroki za to v slabi organizaciji prodajnega oddelka. Ta bi moral stremeti za tem, da bi se prodaja iz dneva v dan izboljševala, predvsem pa, da bi bilo več povezave med tozdi. Stanja nismo izboljšali, ker v tozdu poleg ravnatelja nimamo drugih strokovnih delavcev. Že od nekdanj ugotavljamo, da je TOZD kadrovske slabo organizi-

Pa so le še dela za ženske

Na videz ni nič posebnega, še toliko ne, da bi si jo človek z zanimanjem ogledal — to stavbo za žično ograjo, ki stoji nasproti točilnice. Zato pa je tem bolj osupljivo, ko povedo, da je notri taka mogočna naprava, ki proizvede na uro kar 30.000 litrov acetilena. In kdo rokuje s to »pošastjo?« Ženske, res — dve dopoldne, dve popoldne.

Na dopoldanski izmeni sta bili **Ana Kos** in **Anglea Viltušnik**. Kar težko je najti koga, ki bi bil tako zadovoljen s svojim delom, kot sta ti dve. Pa zakaj tudi ne, ko sta se prej obe ubadali s »pucarijo« mnogo dalj časa, kot je to pri nas v navadi. Kosova se je v železarni zaposlila že leta 1947 in je najprej delala kot priučena strugarka v mehanični na revol-

vericah. Po petih letih dela je morala vse skupaj pustiti zaradi otrok. Ta prekinitev je trajala celih dvanajst let. Spet je prišla v železarno in spet v mehanično. Takrat je bila kriza, ker ni bilo naročil za izdelke, zato so delavce razmestili po vsej železarni. Ano so dali najprej v valjarno, kasneje pa v energetski obrat h generatorjem, toda že davno prej, preden so generatorje »pospravili«, je šla v kisikarno, kjer je čistila vse do letošnje zime.

Z Viltušnikovo je bilo podobno. Za njo je šestnajst let dela. Od tega je delala štiri leta kot paznica vodnega omehevalca. Ko pa so to delovno mesto ukinili, je postala čistilka v kotlarni. Nikomur ne privoščijo metle in cunje v tem obratu. Pa ne, ker bi bilo s temi



Ana Kos in Anglea Viltušnik

rana. Smo pa edini, ki smo že pred časom izdelali predlog kadrovske reorganizacije tozda. Kolikor je bil naš predlog v začetku zanimiv, je danes naletel na nerazumevanje, tako da se ni nič izboljšalo. Mislim, da smo pri tej zadevi nekoliko tudi sami krivi. Bolj bi se morali angažirati naši vodstveni delavci. Naša osnovna organizacija ZK je že pred časom prek občinskega komiteja ZKS Ravne apelirala na sedanji poslovodni odbor, da se naj težave okrog proizvodnje in prodaje stiskalnic in valjev čimprej uredijo.

»Za marsikatero razpotje v tozdu krivite slabo obveščanje. Kje so vrzeli?«

»Predvsem poskušamo družbenopolitični delavci slehernemu v tozdu prikazati težave v proizvodnji. Prav je, da delavci pravočasno zvedo za težave in lahko vplivajo na boljši rezultat dela. Zal ugotavljamo, da pri tem nismo preveč uspešni. Rado se dogaja, da se družbenopolitični delavci dogovorimo za enotne naloge, ki pa v delovnih sredinah ne zaživijo. Ni pravega skupnega obveščanja in sodelovanja. Vse preveč se to potencira pri posameznikih, ki so že po službeni dolžnosti ali pa kot komunisti zadolženi za izvrševanje političnih nalog. Vsi vemo, da mora vodja zbora delovnih ljudi skrbeti za nemoten potek zbora. Vendar ni tako. Dogaja se, da kar sam vodi in razlaga zadeve o tekoči problematiki, čeprav so za to bili določeni tovariši. Zato ni čudno, da kdaj na zbora ostajajo nemi celo komunisti.

Tudi komisije, predvsem tista za gospodarjenje si bodo morale sestaviti bolj konkretne programe iz svojih pristojnosti. Ob kon-

cu leta, če se bomo ob zaključnih računih znašli v težavah, kar je tudi mogoče, bo o tem treba razpravljati na zbora. Ob tem pa prepričati tudi sami sebe, da brez težav ne gre niti na tržišču. S tem hočem poudariti, da moramo realno gledati na probleme v neposredni proizvodnji, si odkrito pogledati v oči in skupaj reševati težave. Pri tem pa ne bi smeli videti pred seboj samo denar, o katerem si še danes mnogi razlagajo, češ bil je »štrajk«, izbrili smo si denar, pa smo kljub temu gradili stanovanja. Vsi dobro vemo, da je ta denar bil odvzet iz stanovanjskega sklada. Če tega ne bi storili, bi danes bil stanovanjski problem pozitivnejši. Sem mlad delavec z mlado družino. V železarni nas je precej, ki smo brez ustreznega stanovanja. Še danes se ne morem pomiriti s tem, da so takrat ob »štrajku«, ko se je glasovalo za tistih nekaj tisočakov, bili najbolj glasni tisti delavci, ki so le malo predtem dobili od železarne novo stanovanje.

»Letošnja jesen bo politično dokaj razgibana. Kakšne aktivnosti čakajo vas komuniste?«

»Pred kratkim smo tudi komunisti v TOZD stroji in deli izdelali program jesenskih aktivnosti. Predvsem bomo reševali tiste težave, ki se bodo pojavljale v proizvodnji. Kmalu bomo začeli reševati notranja nesoglasja. Izboljšati bo treba organizacijo medsebojnega obveščanja v tozdu. Kljub obilici političnega dela, ki nas čaka v železarni, se bomo trudili, da bomo še bolj prisotni pri dogajanjih v krajih, kjer živimo. Predvsem se mora naša dejavnost občutiti v krajevnih skupnostih in hišnih svetih.

Franc Rotar

Lotimo se informiranja

NAJPREJ ANALIZA, NATO AKCIJA

Aprilska stališča komisije za agitacijo in propagando pri predsedstvu CK ZKS o informiranju v združenem delu so resna spodbuda za delovne organizacije, naj analizirajo stanje na področju informiranja. Ker so bila v celoti objavljena v 3. št. Koroškega fužinarja 1979, povzemimo samo glavne točke.

— **Kako so povezani sistemi informiranja.** Vemo, da imamo v glavnem tri sisteme informiranja, in sicer:

- poslovnega,
- samoupravnega,
- družbenopolitičnega.

Ugotoviti je tedaj treba, kako kateri deluje, kakšen je njegov dolet, kako (ni)so med seboj usklajeni.

— **Kako so izkoriščene posamezne oblike informiranja.** Strokovnjaki za informiranje znajo naštet vsaj petnajst različnih možnih vrst (kanalov) informiranja, od sestanka do okrožnice, letaka, oglasne deske, biltena, ozvočenja, glasila itn. Katera delujejo pri nas, kako kvalitetno in kako usklajeno, je treba ugotoviti.

— **Vsebina, oblika, obseg, razumljivost in dostopnost informacij** seveda določajo tudi, kakšno bo odločanje na podlagi teh informacij. V negativnem smislu se reče: informacije ne smejo biti preobsežne (ali naše so?), napisane težko razumljivo (preveč strokovno), pridejo ob pravem času. Treba je pač preveriti.

— **Informiranje je treba podružbiti,** vnesti vanj samoupravne odnose, če jih še ni ali jih ni dovolj. Preveriti, ali imamo ustrezne samoupravne organe na tem področju, npr. svete za informiranje.

— **Za to analizo in akcijo je zadolžen predvsem sindikat.** V besedilu stališč namreč dobesečno piše:

Družbenopolitične organizacije, predvsem sindikat, naj v vseh OZD analizirajo in ocenijo razmere na področju informiranja in komunikacijske odnose ter postavijo politično akcijo za odpravo pomanjkljivosti...

ABECEDA, POŠTEVANKA ALI BRADATE RESNICE

Resnico o vzročni povezanosti med samoupravljanjem in informiranjem smo slišali že toliko-

krat in se z njo tako strinjamo, da nam je že dolgčas, če jo kdo še ponavlja. Namreč: če lahko dobro odloča le tisti delavec, ki je dobro informiran, je gotovo res, da je dobro informiranje eden od bistvenih pogojev samoupravljanja. Ne more torej biti nihče v resnici za samoupravljanje, če hkrati ni tudi za informiranje. Jasno ko beli dan, pa vendar...

Prav tako res namreč je, da malokomu ta resnica tudi v praksi deluje. Npr.: sem pri viru informacij in moja dolžnost je poskrbeti, da te informacije hitro pridejo v javnost. Ali: zvem nekaj, kar bi morali vedeti vsi delavci. Torej zavrtim telefon in to sporočim službi za informiranje, naj obdela in posreduje naprej. Ali: vodim sestanek, na katerem sprejememo v pretres pomembne predloge. Takoj vem, da počasna pot prek zapisnikov ne bo dovolj, zato stvar še »toplo« sporočim dalje ali vsaj opozorim nanjo.

Tako bi bilo edino prav. Tako piše tudi v vseh naših temeljnih samoupravnih aktih, celo po funkcijah je jasno določeno, kdo naj daje informacije od sebe, ampak žal — ta preprosti začetni impulz ne deluje (vse premnogo-krat ne). Informacija gre v zapisnik, dobi jo ožji krog v nadaljnji pretres, samoupravljalci pa zvečine šele, ko je strokovno obdelana do takšne mere, da je silno težko laiku še kaj več kot zaznati se z vsebino pa dvigniti roko.

In če kje, bi torej morali tu zastaviti načelno vprašanje:

kaj je kakšna stvar (predlog, osnutek, ideja) že zrela, da v primerni obliki gre med samoupravljalce. — Potem pa se tega držati.

»SAMO ZA INTERNO UPORABO«

Ko so v železarni nastali bilteni, na katerih je žig »samo za interno uporabo«, ko jim je bila določena vsebina (zelo natančno mesečno poročanje o skupni in blagovni proizvodnji po tozdi, o problematiki proizvodnje, realizacije, odpreme, izvoza, uvoza, izmetu, produktivnosti, dohodku, porabi ur, izkoriščanju kapacitet posameznih strojev itn. itn. — do dinarja in tone natančno), so odgovorni zelo dobro vedeli, zakaj so določili, naj bo naklada samo 70–90 izvodov pa zakaj naj jih prejema redno le ravnatelj, vodje priprav dela, vodje oddel-

kov in služb, tehniki za bilance, normirci, mojstri in vodstva DPO.

Gotovo je to področje, na katerem spregovori naš pravilnik o poslovni tajnosti. Jasno je, da vsega zares ne gre obešati na veliki zvon in tiskati npr. v Fužinarju. Vrsta stvari se raje razloži ustno tam in takrat, kjer so aktualne. Škodi pa kljub temu ne, če te stvari enkrat znova pretresemo še z vidika samoupravljanja in informiranja.

Zakaj? Zato, ker, prvič, to nič ne stane. Drugič zato, ker je ta oblika nastala v časih, ko je bilo samoupravljanje še na precej nižji razvojni stopnji kot danes. Tretjič, ker je smešno, če lahko nekatere podatke beremo v republiških statističnih biltenih, v tovarniških sredstvih informiranja pa ne.

Torej: preverimo stvari, dogovorimo se, kaj bode še naprej samo za interno uporabo, kaj pa vendarle ni tako strogo zaupno in lahko v neki obliki gre med delavce. In če tudi potrdimo točno sedanje stanje — storimo to za vestno, glasno, javno, da ne bomo kje za hrbtom natolcevali, kako nekdo »skriva« informacije.

MOHAMED H GORI ALI GORA K MOHAMEDU

Ta stari rek prav na kratko vsebuje našo večno dilemo:

— ali naj strokovnjaki odslej pišejo bolj poljudno, preprosto in vsakomur razumljivo

— ali naj se vsakdo nauči strokovnega izrazja, da bo lahko razumel vse informacije, ki jih dajejo delavcem v obliki gradiv za seje samoupravnih organov, v naših Poročevalcih itn.

Na videz je stvar preprosta: informacije naj bodo kratke in razumljive — pika! V resnici pa še malo ni tako. Drži le, da je te reči treba kmalu razčistiti pa se potem držati dogovorjenega.

Zakaj pa to ni preprosto? Zato, ker je strokovno izrazje na vsakem področju (samouprava, OD, finance, gospodarjenje itn.) točno določeno, povzeto iz zakona o združenem delu pa iz veljavnih učbenikov in predpisov za posamezne stroke.

Stvari povedati bolj preprosto pomeni lahko kdaj tudi zgrešiti točni pomen stvari. Poenostavljanje pač zmeraj vsebuje to nevarnost.

Upravičeno vprašanje: zakaj pa potem TV dnevnik (skoraj) zme-



Hlodovje

raj razumemo, zakaj tam znajo povedati preprosto? Res — zakaj?

Pač zato, ker je to vendarle možno. Ker se zmeraj da npr. iz deseturnih sej raznih skupščin povzeti bistvo v nekaj minut. Ker zmeraj in povsod srečujemo ta osnovni proces **povzeti na kratko tisto, kar je najvažnejše.**

Dogovoriti se torej moramo dvoje: ali to hočemo in smemo tudi v železarni in — ali znamo. In če znamo, ali se hočemo učiti, da bi znali.

NIKAR S ŠTOPERICAMI NA SEJE

Popolnoma pravilno smo dojeli resnico, da je najboljše informacija tista, ki je ustna, saj omogoča takojšnjo povratno informacijo, razčiščevanja nejasnosti in sporazumevanja. Zato je pri nas mnogo ustnega informiranja, se pravi, mnogo sej in sestankov.

Kakšna pa je kvaliteta naših sestankov? So dobro pripravljene in zato kratke? So demokratične? Se pravi, da ima glavno besedo »dvorana« ne miza delovnega predsedstva in tolmači predloženih gradiv?

Intermezzo: kdor le malo sledi npr. košarki, ve da tam štejejo skoke v obrambi in napadu obeh moštev, odstotek zgrešenih metov itn. Iz teh stvari se potem oblikuje rezultat.

Ne bo prehud greh, če v prenesenem pomenu rečemo: tudi sestanki ne morejo biti toliko boljše, kolikor več besed bodo imeli delegati in kolikor več časa bodo porabili oni.

Ampak zdaj še ni tako. Vzrok je cela vrsta: gradiva so preobširna, razlagalci gradiv govorijo predolgo, vodje sestankov so premalo pripravljene, delegati gradiv niso preštudirali (vsaj ne vsi enako), zato večkrat čutijo, da s strokovnjaki niso v enakopravnem položaju. Gradiva so dobili prepozno itn. itn.

Najbrž bo res, da gre delegat zadovoljen s sestanka, če je na njem aktivno sodeloval, pomagal oblikovati sklepe, kaj važnega prispeval v diskusiji. Če je le potrdil svojo navzočnost, potem se tisti dan gotovo ne bo počutil samoupravljalca.

Zelo po nepotrebnem prihaja do posmehljivih pripomb, ki jih vsi poznamo, na račun dviganja rok, »telovadbe« itn. Pa ne, da ne bi vedeli, kako se vodijo sestanki, kako pišejo gradiva. Ne, ampak zajec tiči za naslednjim grmom:

ALI SMO SE PRIPRAVLJENI UČITI TEHNIKE SAMOUPRAVLJANJA

ali pa smo premogočni za kaj takega, ker tako že »vse vemo«? Ali res mislimo, da nas je poljubno število delegatov ob vsakem času dolžno poslušati, če npr. slabo beremo razvlečene tekste? Zares menimo, da smemo vso mandatno dobo na mrtvo dolgočasiti samoupravljalce z neduhovitim, razvlečenim uvodničarstvom pa z občasnimi predavanji, iz katerih ni razvidna nikakršna metoda?

Nič to ne bi bilo hudo, če se ne bi hkrati tolikokrat prav naivno vpraševali, zakaj ni več zanimanja za sestanke vseh vrst, za predavanja, zakaj mnoga gradiva

ostanejo neprebrana. Bolezen je slovenska, ne ravska, čeprav so zdravila že dolgo znana.

Vsak učitelj nam lahko pove, kaj so to **priprave**, kaj **metodika**. V našem glasilu smo doslej po vrsti objavili naslednje teme:

— kako vodimo sestanke (dvakrat),

— kako se je treba preprosto izražati,

— kako se naučimo hitrega, ekonomičnega branja,

— o osnovah novinarstva.

Prav nepojmljivo je, da lahko pri nas, kjer imamo tako zelo razvito računalništvo, kjer ogromno vemo o različnih teorijah komuniciranja, vendarle tako zelo grešimo proti osnovnemu komunikacijskemu procesu oz. modelu, namreč na poti: oddajnik — sprejemnik.

Težko da stališča omenjene komisije CK ZKS mislijo kaj bistveno drugega, ko pravijo:

V vse oblike izobraževanja in usposabljanja delavcev v združenem delu moramo vključiti tudi obravnavo tem s področja informiranja in komuniciranja. Zato je treba pripraviti kvalitetne programe in usposobiti nosilce izobraževanja...

Možnosti za to imamo, samo lotiti se že moramo enkrat te reči.

SELEKCIJO INFORMACIJ NAJ OPRAVIJO SAMOUPRAVNI ORGANI

Neljubo pravilo postaja, da znamo precej več kot enkrat na leto delavce dobesedno zasuti s papirjem. Vsi osnutki ali predlogi samoupravnih sporazumov so enako pomembni, vse je treba predelati od prvega do zadnjega člena. Isto hočemo za gradiva siso, isto za kvartalno poročila o gospodarjenju itn.

Ker hočemo to, večkrat dosežemo ravno obratne učinke preprosto zato, ker ljudje nismo bralni stroji in se nam najkasneje po eni uri buljenja v težko razumljiva besedila vse skupaj upre. Razen že omenjenega krajšega in preprostejšega načina pisanja se moramo tu pogovoriti in odločiti še o nečem, namreč o **selekciji ali odbiru** informacij.

Priporočajo jo stališča komisije, vanjo pa sili tudi obilica gradiv. Obstajajo že različni »minimumi« o čem informirati samoupravljalce. Med temi se moramo odločiti za lastne ali pa potrditi katere od predlaganih.

Ur. list SFRJ 24/79, od 25. 5. 1979 predpisuje med drugim:

Kazaleci informiranja po 140. čl. ZZZ so:

1. — dohodek na delavca
2. — dohodek v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi
3. — čisti dohodek na delavca
4. — akumulacija v primerjavi z dohodkom
5. — akumulacija v primerjavi s čistim dohodkom
6. — akumulacija v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi
7. — osebni dohodek in sredstva za skupno porabo na delavca
8. — čisti osebni dohodek na delavca

ALI LAHKO NAŠA SREDSTVA OBVEŠČANJA DELUJEJO BOLJE

Odgovor: lahko. Tako bi npr. Poročevalec mogel (moral?) biti bolj privlačen in tanjši. Tako bi npr. na novo opremljena in preseljena razglasna postaja s kontrolno slišnostjo po obratih in jedilnicah lahko prispevala več na področju obveščanja. — Kdo nam npr. brani analizirati odzivnost v času malic ter poskus, kako bi se zelo kratka, nujna obvestila obnesla na začetku dopoldanske izmene ali tik pred koncem, morda od 6.10 ali 13.50?

Informativni fužinar bo bolj pester tisti hip, ko bo namesto enega članka na strani in pol objavil dva, tri na eni strani. Tudi ko bo dobil od samoupravnih organov zeleno luč za način obdelave posameznih tem. Zmeraj je namreč možno vnašati v novinarske zvrsti več osebnega, manj ali nič. Vsaka jed je tudi lahko začimena, mila ali dietična. — O prehodu na tednik smo že večkrat pi-

sali in nedvomno še bomo, zdi pa se, da naše obveščanje ne stoji in pade s fužinarjem.

Svet za informiranje stališča komisije zelo priporočajo, mi ga nimamo. To vlogo na papirju opravlja izdajatelj, to pa je delavski svet železarn v celoti. — Pomenimo se, ali naj bo tako tudi v prihodnje.

Mnenja delavcev o vsebini Fužinarja radi upoštevamo, le — dobiti jih moramo. Sestanki s sodelavci in morebitni napotki za pisanje so možni kadarkoli, a število zainteresiranih mora biti takšno, da jih je vredno sklicati. S posamezniki se laže pomenimo kar na uredništvu.

Toda naj bo dovolj. Snovi za razmišljanje, razpravo in dogovarjanje nam zares ne manjka. Lotimo se je in sestavimo tak pravilnik o informiranju, da bomo zadovoljni. — S pravilnikom in informiranjem.

Marjan Kolar, vodja službe za informiranje

Struktura zaposlenih v jugoslovanski črni metalurgiji

Jugoslovansko železarstvo ima precejšnjo tradicijo. Tako smo v letu 1939 proizvedli 232.000 ton surovega jekla z 10.000 zaposlenimi delavci. V letu 1977 pa smo proizvedli 3,2 milijona ton s 86.900 zaposlenimi. To pa pomeni porast fizičnega obsega proizvodnje na delavca od 23 na 36 ton, kar je seveda razmeroma skromen porast ob upoštevanju vloženih sredstev ter tehničnega in tehnološkega nivoja novo zgrajenih proizvodnih kapacitet. Dejstvo pa je tudi, da je neskladje med kapacitetami primarnih in finalnih faz proizvodnje jekla.

Kadrovsko moč neke organizacije združenega dela sestavljajo njeni delavci s svojimi sposobnostmi, znanjem in motivacijo za delo. Zato so rezultati dela odvisni od aktivnosti celotnega kadrovskega potenciala, ki je izražen s številom delavcev ter z njihovo kvalifikacijo oziroma izobrazbeno strukturo. Delovna sposobnost kolektiva je torej toliko večja, kolikor več ima zaposlenih in koliko višji je nivo njihove strokovnosti.

Osnovne značilnosti razvoja proizvodnje jekla, ki so članice splošnega združenja črne meta-

lurgije, je mogoče oceniti iz podatkov zadnjih osmih let. Število zaposlenih se je od leta 1971 do 1978 večalo po stopnji 4,9 %, kar je nekoliko hitreje od splošne stopnje rasti zaposlovanja v državi. Dinamično rast je spremljalo nenehno izboljševanje kvalifikacijske strukture zaposlenih na podlagi izobraževanja ob delu in boljše štipendijske politike.

Gibanje zaposlenih v črni metalurgiji po stopnji kvalifikacije in izobrazbe je razvidno iz tabele.

Iz tabele je razviden porast delavcev od 65.073 v letu 1971 na 91.329 v letu 1978, to je v 7 letih za 40 %. V tem obdobju se je zmanjšalo število nekvalificiranih delavcev v strukturi zaposlenih z 22,2 % na 15,1 %. Prav tako se je pomanjšala nižja strokovna usposobljenost s 3,8 % na 3,0 %. Pri ostalih stopnjah kvalifikacije je zaznaven porast. Največji porast je pri srednji izobrazbi, in sicer od 10,0 % v letu 1971 na 12,2 % v letu 1978.

Iz letnih poročil OZD črne metalurgije je razvidno, da je velika povezava med stopnjo izobrazbe in stopnjo sestavljenosti oziroma zahtevnosti dela. Ta pozitivna

ŠTEVILO IN STRUKTURA ZAPOSLENIH V ČRNI METALURGIJI V OBDOBJU 1971-1978

Stopnja kvalifikacije in izobrazbe	1971		1973		1975		1977		1978	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
Skupaj:	65.073	100,0	69.785	100,0	79.165	100,0	86.918	100,0	91.329	100,0
Od tega:										
NK	14.417	22,2	14.354	20,6	13.819	17,5	14.109	16,2	13.830	15,1
PK	11.586	17,7	12.269	17,6	14.529	18,3	16.060	18,5	17.503	19,2
KV	20.231	31,1	21.944	31,5	26.112	33,0	29.753	34,2	30.462	33,4
VKV	6.993	10,6	7.771	11,1	9.199	11,6	9.654	11,1	10.319	11,3
NIŽJA strok. izobrazba	2.445	3,8	2.542	3,6	2.484	3,1	2.618	3,0	2.769	3,0
Srednja izobr.	6.511	10,0	7.383	10,6	8.801	11,2	9.895	11,4	11.113	12,2
Višja izobr.	1.023	1,6	1.339	1,9	1.598	2,0	1.828	2,1	2.077	2,3
Visoka izobr.	1.976	3,0	2.183	3,1	2.623	3,3	3.027	3,5	3.254	3,6

korelacija je še posebno vidna pri delih in nalogah, kjer se zahteva višja in visoka izobrazba, medtem ko nekatera dela s PK, KV, VKV in srednjo šolsko izobrazbo opravljajo delavci, ki nimajo zahtevane strokovne izobrazbe. Iz tabele 1 je razvidno, da jugoslovanska črna metalurgija razpolaga z dokaj dobrim strokovnim potencialom, ki pa ni dovolj dobro izkoriščen in ne prispeva deleža k še večjemu in hitrejšemu razvoju. Zato se postavlja vprašanje organizacije dela v črni metalurgiji. Podrobnosti analiz o izkoriščanju kadrov v črni metalurgiji SFRJ nimamo.

Gospodarska zbornica Jugoslavije se ukvarja z raziskavo kadrov že od leta 1970 in v splošnem ugotavlja, da je sedanje izkoriščanje kadrov v gospodarstvu neracionalno tako v kvalitativnem kot kvantitativnem smislu. Iz prakse razvitih dežel nam je znano, da je izredno učinkovito tako imenovano timsko delo, to je delo v strokovnih skupinah. Tak sistem dela se pri nas s težavo uveljavlja, vendar pa si le utira pot v vsakdanjo prakso. Pri timskem delu prihaja do usklajevanja idej in mnenj ter tako v končni fazi do dobrih variantnih rešitev problema, ki ga je treba rešiti.

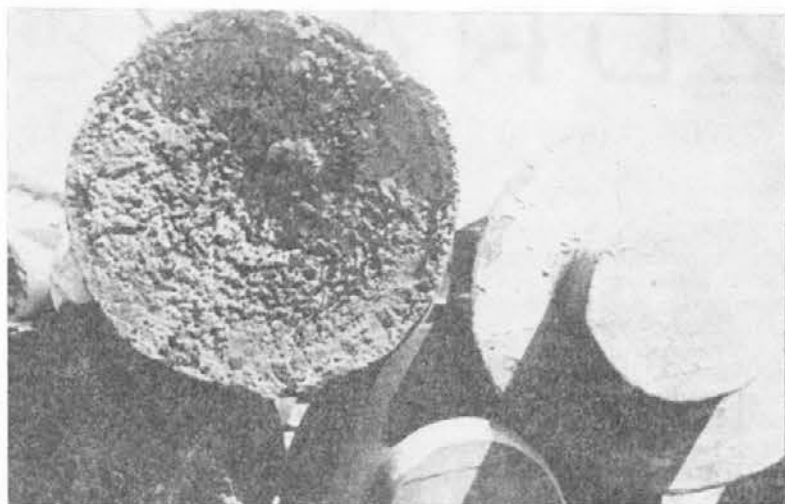
V naši republiki velja glede kadrov v črni metalurgiji podob-

na ugotovitev kot za Jugoslavijo. Veliko je pomanjkanje kvalificiranih kadrov, ki jih moramo nadomeščati z nekvalificirano delovno silo in priučevanjem teh delavcev za opravljanje zahtevnejših del.

V Sloveniji že dlje časa upada zanimanje za metalurške poklice. Najbolj zadovoljivo je stanje pri kadrih s srednjo izobrazbo, kar pa je razvidno že iz tabele, kjer je največji porast v strukturi zaposlenih v jugoslovanskem merilu. Problem pa nastopa pri višji in visoki izobrazbi, kjer ni pravilne izkoriščenosti teh kadrov. Veliko jih »beži« v druge panoge ali pa v negospodarske dejavnosti. Metalurški strokovnjaki z višjo in visoko izobrazbo ne delajo vsi v neposredni proizvodnji. Ugotovljeno je, da jih skoraj polovica opravlja vodstvena dela, s tem pa so precej oddaljeni od metalurškega strokovnega dela. Priznati moramo, da je bilo metalurško proizvodno delo dostikrat neustrezno vrednoteno.

Z novim sistemom usmerjenega izobraževanja se vključujemo v proces integracije šol, OZD in drugih strokovnih in družbenopolitičnih organizacij z namenom, da učne načrte vseh stopenj prilagodimo prihodnji usmeritvi črne metalurgije v Sloveniji.

Jože Roženičnik, dipl. oec.



Na vrhu

IZ NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI:

Črnjani bi radi radijsko postajo

Občani ravenske občine že leta ugotavljamo — in pri tem tudi ostaja — da bo treba za zadovoljivo in pravočasno informiranje še marsikaj storiti. Tako smo že pred časom govorili o občinskem glasilu. Tudi ko je šlo za sofinanciranje koroškega radia Slovenj Gradec, smo bili mnenja, da bi se nam bolj splačalo ta denar vložiti v lastno občinsko lokalno radijsko postajo. Vse dosedanje razprave, ki jih ni bilo malo, so vodile do zaključka, da v Mežiški dolini za ustanovitev radijske postaje še temeljev nimamo. Radi smo na glas povedali, da nimamo potrebnih prostorov ne denarja za nakup dragih radijskih naprav in ne nazadnje tudi novinarjev.

V Črni pa na vse to drugače gledajo. Tako so Črnjani pred kratkim presenetili z novico, da v zgornjem delu Mežiške doline resno razmišljajo o ustanovitvi lokalne radijske postaje Črna.

»Družbenopolitični delavci, predvsem pa člani radioamaterskega kluba, ki stanujejo v krajevni skupnosti Črna (ta pa zavzema prek 50 odstotkov površine občine Ravne), že leta ugotavljamo, da naši krajanj, ki živijo v oddaljenih zaselkih, niso zadovoljivo informirani. O tem smo v Črni že večkrat razpravljali, vendar nikoli nismo našli izhoda. Na zadnji seji predsedstva KK SZDL Črna, ki je bila v septembru, pa smo delegati zaselkov Koprivna, Javorje, Bistra, Podpeca, Jazbina in Topla že razpravljali o predlogu, ki so ga posredovali naši krajanj, da bi v Črni le ustanovili lokalno radijsko postajo. Našo odločitev, o kateri bodo sedaj še razpravljali na ravni občine, utemeljujemo s tem, da bi bila radijska postaja v veliko korist tudi v družbeni samozasčitvi,« je povedal **Ludvik Rednak**, predsednik KK SZDL Črna.

»Torej so v Črni za ustanovitev lokalne radijske postaje temelji že naredi?«

»Ker pri nas že nekaj let dokaj uspešno deluje radioamaterski

klub, v katerega je včlanjenih precej dobrih radio tehnikov, ki imajo na razpolago svoje prostore in nekaj sodobne radijske opreme, smo Črnjani pričeli razmišljati o ustanovitvi lokalne radijske postaje, ki bi obveščala vse delovne ljudi in občane Mežiške doline. Mislim, da bo o našem predlogu kmalu razpravljalo predsedstvo OK SZDL, predvsem pa svet za informiranje.«

»Zbiranje informacij je dokaj zahtevna naloga. Brez novinarjev radijska postaja ne bo mogla shajati, teh pa danes povsod primanjkuje.«

»Iz Črne so že pred leti odšli študirat v Ljubljano številni naši krajanj, ki so danes že inženirji, doktorji in ekonomisti, med njimi pa so tudi novinarji. Prav novinarji do sedaj niso imeli možnosti zaposlitve doma, zato so skoraj vsi ostali v Ljubljani. Kolikor mi je znano, tudi sedaj v Ljubljani novinarstvo študira nekaj naših občanov. Zakaj jim ne bi omogočili zaposlitve doma? Naj s svojim znanjem pripomorejo k hitrejšemu napredku naših občanov. Mislim, da ni preprek, da ne bi mogli v kateremkoli kraju v dolini ustanoviti občinske lokalne radijske postaje.«

F. Rotar

O KNJIGAH

Druženje s slabimi knjigami je enako nevarno kakor druženje s slabimi ljudmi.

Hauff

Nove knjige imajo eno slabost: preprečujejo nam, da bi brali stare.

Joubert

Pisatelj, ki govori dobro o svojih knjigah, dela enako napako kakor mati, ki hvali svoje otroke.

Disraeli

PO ČEM VPRAŠUJEJO DELAVCI

Neka dvojnost je navzoča v našem fabriškem vsakdanu:

— talimo šarže milijonskih vrednosti,

— odločamo se o milijonskih investicijah,

— obdelujemo drage izdelke,

a istočasno smo tudi živi posamezniki, vsak zase osebnost s kopico zasebnih radosti in težav. In prav tako, kakor nas zanimajo skupni milijoni, skupno delo in samoupravljanje, nas vsak dan zanima tudi vrsta vsakdanjih, zasebnih stvari.

Da bi zvedeli, katere so najbolj aktualne septembra, smo po telefonu vprašali na tajništvo tozgov. Povedali so tole:

Jeklarna: Ko se začne dopusti, delavci vprašujejo koliko še kdo ima, potem o možnostih letovanja. Ves čas je aktualno področje

osebnih dohodkov in pravice, ki izhajajo iz delovnega razmerja — te reči je treba pogosto pojasnjevati.

Sedaj je zunanji razpis za stanovanja in delavce seveda zanimajo možnosti, kako priti do delitve. Zanimajo se tudi za izobraževanje ob delu, ker šole pač ta čas vpisujejo. Aktualno pa je seveda tudi vprašanje možnosti za premestitev na druga dela in naloge.

Kalilnica: Delavci prosijo, da bi jim napisali kakšne prošnje. Če pri plačah ni v redu, pridejo, da bi se to uredilo. Zanima jih število dopustnih dni.

Transport: Ne hodijo dosti v pisarno, se bolj z delovodji pome-nijo. Se pa oglašijo tedaj, če je treba napisati kakšno prošnjo.

SGV: Vprašujejo po možnostih za pridobitev stanovanja, kdaj jih bomo zgradili dovolj, kdaj bodo malice v lastni režiji, zanima jih razvoj SGV, ker so prostorsko razmetani in je njihov življenjski prostor že zelo skrčen. Veliko je vprašanj o našem domu v Portorožu, pa seveda o plačah.

Vzmetarna: Pridejo zaradi dopustov, kritizirajo malico, v tem času pa jih najbolj zanimajo ekonomske stanarine.

Rezalno orodje: (op. pisca: glas na oni strani žice je kar zamrl ob vprašanju, potem pa nekam v zadregi, na moč simpatično povedal:) »Veste, delavci pri nas sploh ne sprašujejo, ampak se pritožujejo. Je tak čas, ko je pri nas mnogo premeščanja, kar pomeni, da se s tem v skladu tudi plače spreminjajo, to jim pa ni nič po-godu.«

D. Z.



Radovednice

ZDRAVJE

GOVOR NAM NI PRIROJEN — MORAMO SE GA PRIUČITI

Govor je osnovno sredstvo komunikacije med ljudmi in je rezultat biološkega in družbenega razvoja človeka. Je zelo zapleten psihofizičen proces, od katerega je odvisen razvoj celotne osebnosti. Posredno ali neposredno vpliva na dogajanja v človekovem organizmu kot tudi na dogajanja zunaj njega. Otrok s samim rojstvom ne dobi govora, ampak samo nagnjenost za njegovo učenje in se ga mora v celoti naučiti od svoje okolice. Kot naučena funkcija se govor doseže in počasi razvija s trajnim učenjem v govorni okolici s prirojenimi predispozicijami in samim razvojem govornih organov, živčnega sistema in slušnih funkcij. Za normalen in popoln razvoj govorne funkcije je posebno važen usklajen razvoj telesne osnove govora. Niti zunanji faktorji, s katerimi razumemo predvsem posebnosti govorne okolice, stimulacije te okolice v smislu govornega angažiranja mlade osebe, ki se uči, niso manj pomembne za pravočasen in pravičen razvoj verbalnega govora. Torej od otrokovih najbližjih je odvisno, kako se bo naučil govoriti.

Zavedati se moramo, da se oseba z govornimi napakami (logopat) težje vključuje v družbo, zmanjšana ji je obseg izbire poklica in področja delovanja. Te direktne posledice napak pri govoru so vzrok tudi mnogim drugim težavam, ki segajo prav v osebnost logopata — menjajo mu psiho in s tem še povečajo govorno napako. Jasno je, da stopnja in vrsta govorne napake v večini primerov omejuje sposobnosti komunikacije in s tem tudi prilagoditev logopata v družbi.

Današnja družba vzporedno z razvojem tehnike, a s tem v zvezi tudi s prenašanjem govora na daljavo brez njegovega vizualnega doživljanja, brez direktnega kontakta med govornikom in poslušalcem, torej z oslavljenimi možnostmi za doživljanje govora v določeni situaciji, zahteva čim bolj precizen govor — čim manj odstopanja od normale.

Menimo, da je govor nepravilen, če je prisoten eden od navedenih momentov:

- če je govor slabo slišen,
- če je slabo razumljiv,
- če je glasovno neugoden,
- če je vidno neugoden,
- če je nenaraven v produkciji,
- če mu manjkata običajen ritem ali moč,
- če je jezikovno pomanjkljiv,
- če je neprimeren za posameznika glede na njegovo starost in spol
- če govornik reagira na lastni govor, kot da ima eno ali več prej naštetih motenj.

Zavedati se moramo, da otrok govori toliko in tako, kolikor in kakor sliši. S tem je izražena vsa odgovornost okolice za pravičen razvoj otrokovega govora. Prvi vzor so otroku starši, njegova družina. Starši, sorodniki in dru-

ge osebe iz okolice otroka, ki se uči govoriti oziroma obvladati artikulacijo glasov, pogosto delajo napako, s tem da v besedni komunikaciji z otrokom odobravajo njegov »otroški« način govora. S tem dosežejo avtomatizacijo nepravilne artikulacije glasov. Še slabše je, če se jim odstopanja od normalnega govornega razvoja ne zdijo dovolj pomembna, češ da se bo prej ali slej nepravilen govor sam po sebi normaliziral. S tem pa se izgubi dragocen čas za pravočasno razpoznavanje in zdravljenje govorne napake.

Ne zgodi se redko, da se terapevti govornih napak — logopedi — prvič srečajo s pacienti šele takrat, ko je otrok sistematično pregledan pred vstopom v šolo, a pogosto tudi pozneje, ko se zaradi nepravilnega govora prično kazati tudi težave pri čitanju in pisanju. Iz prakse pa vemo, da je korekcija nepravilnega govorne-

ga razvoja uspešnejša, a terapevtski postopek lažji in kratkotrajnejši, čim prej se s tem prične — dokler nepravilni »govorni modeli« še niso avtomatizirani do te mere, ko postane njihovo odpravljanje dolgotrajno.

Bodimo pozorni na otrokov govor! Od triletnega otroka že lahko zahtevamo glasovno kvaliteten — pravičen govor. Dovoljene so še napake pri R-tju in redkeje pri sičnikih in šumnikih. Pri petih letih pa naj bi bil otrokov govor glasovno pravičen in jezikovno usklajen.

Poudarim naj, da so danes govorne napake vse pogostejše in vse številnejše. Vzroki so prav gotovo v vse hitrejšem življenjskem tempu, ki ne prizanaša niti otrokom; v prevelikih zahtevah do otrok ali pa v odrinjenosti, ki jo otroci čutijo pri starših, ki dajejo prednost materialnim dobrinam in njihovem pridobivanju.

Starši, posvetimo otrokom čim več svojega časa! V vsakdanjem življenju je govor najvažnejše sredstvo komunikacije za sporazumevanje med ljudmi, zato je nujno, da bi bila lepota in pravičnost govora skrb vsakega človeka.

Helena Paškvan,
prof. defektologije

novi pot, prav nič se ne držijo kakšnega okorelega socialističnega realizma niti hermetične mode.

Warick Deeping, Sorell in njegov sin, roman, ZO, Mb, 475 str., 260 din.

Zgodba opisuje očeta Sorella in njegovega sina, ki ju je zapustila žena. Med njima vlada toplo prijateljstvo. Skozi vso zgodbo gre za odrekanje očeta, da bi dal sinu, kar najboljšega more. Ko sin odrase in tudi res uspe, je oče na smrt bolan. Roman ima pristno humano vrednost.

J. A. Michener, Sayonara, roman, ZO, Mb, 292 str.

Roman prihaja na trg že v drugi izdaji, znan pa je tudi film. Zgodba je napisana zelo prizadeto. V njej srečamo svojstveno obliko rasnega razlikovanja, napisana je angažirano in polemično. To je kritika ameriške družbe, njene gonje za uspehom in družabnim uveljavljanjem.

Maksim Gorki, Detinstvo, povest, PZ, Lj., 238 str., 100 din.

Človeško in umetniško drago ceneno izročilo in nemara najlepše, kar je Gorki sploh napisal, so njegovi spomini na otroška leta, povestno oblikovana trilogija »Detinstvo«, »Med ljudmi« in »Moje univerze«. Med temi tremi je najbolj pretresljiva in hkrati očarljiva prva.

(Po Knjigi 79)

S KNJIŽNE POLICE

Domača dela

Vitan Mal, Tretje oko, priročnik. MK, Lj., 32 str., 61 din.

Mladi začetniki fotografiranja bodo v knjižnici našli kopico uporabnih odgovorov na temeljno vprašanje: kaj početi s kamero, če si začetnik. Knjižica je duhovito in pregledno zasnovana in bogato ilustrirana.

Drago Košmrlj, Mednarodni odnosi in zunanja politika Jugoslavije, ČZD Komunist, Lj., 96 str., 33 din.

Knjižica znanega zunanjepolitičnega publicista posega v aktualna področja aktualne politike. Vsebuje tudi seznam virov za preučevanje in didaktična pomagala za potrebe študentov dopisne šole marksizma, Politične šole CK ZKS.

France Brenk, Ljubljanski Amerikanci, humoreske, MK, 200 str., 60 din.

Humoreske so svež pogled skozi pisateljevo zasebno hudomušno okence v čas prvih povojnih let. V njih prevladuje pronicljiv, hudomušno škodoželjen odnos do plevela novega malomeščanstva na državni socialistični njivi, pa predstavi nam tudi vrsto medčloveških odnosov »ljubljskih Amerikancev«, ki so od takrat do danes nagrmadili v gotovini in neprimičninah vse, razen samostojne pokončnosti.

Leopold Suhodolčan, Peter Nos je vsemu kos, zgodbe za otroke, MK, Lj., 108 str., 130 din.

Suhodolčan sodi med naše najbolj plodovite, uspešne in seveda na moč priljubljene mladinske pisatelje. Knjižica, ki bo gotovo zabavala otroke, je zanimiva že zato, ker pisatelj pravi, da je na junaka Petra Nosa posebej na-

vezan, ker si ga sploh ni izmislil, ampak je bil tak on sam, potem njegov sin, in seveda tisti, ki bodo brali.

Prevodi

Sodobna mongolska lirika, ZO, Mb, 104 str., 240 din.

Pričujoča antologija sodobne mongolske poezije pomeni za Slovence naravnost velik izziv in potešitev radovednosti obenem. Gre za neko eksotično novost na našem knjižnem trgu iz dežele, ki jo slabo poznamo, čeprav nam je prijateljska. Sodobni poeti Mongolije gredo neko svojo mlado in

O KULTURI

Če se stare kulture ne obnavljajo s pridobitvami moderne kulture, so obsojene na intelektualno smrt.

Gibrant

Visoka kultura je kot piramida: stoji lahko samo na široki osnovi.

Hegel

Možgani kulturnega človeka so pravi muzej nasprotujočih si resnic.

Gourmont



Besedno bogastvo

NAROČNIKU PETIH KNJIG – ŠESTA ZASTONJ

Delavcem vaše delovne organizacije, ki bodo navedeni paket knjig naročili s spodnjo naročilnico, bomo obenem z naročenimi knjigami dostavili brezplačno še **darilno knjigo**:

(A) **B. Čopić: Doživljaji Nikoletine Bursača**, 260 str., pl. — Ena najpopularnih satiričnih povesti iz partizanskega življenja ali

(B) **T. Green: Tihotapci**, 276 str., pl. — Knjiga razkriva najbolj skrite silnice modernega tihotapstva.

1. **Moj otrok — moja vsakdanja skrb**. Izčrpen priročnik, ki obravnava nego in razvoj otroka v prvih šestih letih življenja. 210 str., kart., 190 din.

2. **J. Conrad: Lord Jim**. Svojevrsen roman o morju in ljudeh, o kapitanu, ki v nesreči zapusti ladjo. 332 str., pl., 165 din.

3. **J. L. Harlihy: Polnočni kavboj**. Shrljiva pripoved o ljudeh z roba ameriške civilizacije, po kateri je bil posnet tudi odličen film. 230 str., pl., 150 din.

4. **M. Sojar: Vrtne enoletnice**. Dragocen priročnik za vzgojo okrasnih rastlin, ki bo dobrodošel vsakemu vrtničarju, strokovnjakom v proizvodnji, pa tudi vsem, ki se na vrtnarski poklic šele pripravljajo. 136 str., pl., 90 din.

5. **F. W. Deakin: Mussolinijevih šeststo dni**. Knjiga o zadnjem razdobju fašistične Italije in hkrati o zadnjem razdobju »surovega prijateljstva« — sodelovanju med Mussolinijem in Hitlerjem. 375 str., pl., 260 din.

ODREZI

NAROČILNICA

INFORMATIVNI FUŽINAR

Podpisani(a):

naslov:

redno zaposlena(a) pri:

nepreklicno naročam paket petih knjig za din 855. Račun bom poravnal(a) v osmih zaporednih mesečnih obrokih. Z naročenimi knjigami mi pošljite brezplačno tudi knjigo (vpišite knjigo A ali B).

Kraj in datum

Lastnoročni podpis:

ODREZI

Naročilnico pošljite na naslov:

Državna založba Slovenije, knjižni oddelek
61001 LJUBLJANA, Mestni trg 26, p. p. 50—1



**DRUŠTVO
INVALIDOV
RAVNE**

SREČANJE INVALIDOV SLOVENSKEH ŽELEZARN

Znano je, da je črna metalurgija oz. težka industrija nasploh taka panoga gospodarske dejavnosti, kjer pogosto prihaja do delovnih nezgod oz. poklicnih obolenj. Zato je invalidov prav v tej stroki veliko. Da pa bi ti invalidi bolj organizirano uveljavljali svoje pravice in da bi se tudi stalno zavedali svojih obveznosti, skrbi zato organizacija — aktiv invalidov. Take aktivne imamo v okviru SOZD sedaj že štiri: v železarnah Jesenice, Store in Ravne ter v Tovarni verig na Lescah. Pred dvema letoma smo se nekateri invalidi (predvsem športniki) iz vseh teh sredin zbrali na Jesenicah, lani pa v Štorah in se med

seboj pomerili v šahu, streljanju ter kegljanju. Vedno smo se tudi pogovarjali o vseh mogočih težavah, na katere naletimo pri svojem delu, izmenjavali pa smo si tudi delovne izkušnje.

V Štorah smo se nato dogovorili, da bomo letos organizatorji takega srečanja Ravenčani. Pri tem dogovoru v Štorah so sodelovali tudi nekateri predstavniki samoupravnih in političnih organov Železarne Ravne, ki so se srečanja udeležili, kot tudi mnogi drugi gostje iz ostalih delovnih organizacij.

Zaradi takega dogovora je odbor aktiva sestavljen pripravljati odbor za izvedbo srečanja invalidov slovenskih železarn. Ta odbor je nato sestavil program srečanja:

— srečanje bo v soboto, 6. oktobra 1979, s pričetkom ob 8. uri, ko se bomo zbrali pred Domom železarjev na Čečovu;

— ob 9. uri se bomo nato ločili: športniki bodo odšli v športne objekte, kjer se bodo pomerili v šahu, streljanju in kegljanju, ostali



Malo mešano

udeleženci pa se bomo odpeljali na ogled znamenitosti Mežiške doline;

— Zbrali se bomo spet ob pol dveh v Domu železarjev, kjer bo po pozdravnem govoru sledila razglasitev športnih rezultatov, skupno kosilo in nadaljevanje z družabnim delom srečanja, ki bi naj trajal do 20. ure. Tak je grobi opis programa, ki bo zahteval precej vestnega organizacijskega dela. Želimo si in verjamemo, da bo to srečanje dobro uspelo, saj se v organizacijo vlaga veliko truda, podporo pa nam nudijo tudi sindikat in nekateri drugi organi ter službe naše železarne.

D. Zunko

naprej. Takih reči šminkarstvo ne pozna. Recimo, da imajo embalaže in šminkarstvo skupno črto — namreč, oboje je na zunaj lepo, se blešči in diši, ampak vrag si ga vedi, kak klump je za ovitkom. Čisto mogoče je, da so šminkarji nekaj desetega, a vtis je pač tak.

Šminkarji niso nikoli umazani od dela, se nikoli pošteno ne spotijo, gotovo tudi kaj prida ne trpijo v življenju, skratka so plitvi ljudje, v bistvu prazni in dolgočasni. Ampak — naj bodo, saj nikogar ne motijo prehudo.

Z. Danev

OBVESTILO VSEM LJUBITE- LJEM ZBOROVSKEGA PETJA

Moški pevski zbor Fužinar je pred kratkim na različnih mestih v železarni pa tudi v naselju objavil razpis za sprejemanje novih pevcev. Odbor MPZ FUŽINAR podaljšuje rok sprejemanja, čeprav je zbor že prišel z redno vadbo. Želimo si tudi pevcev iz vrst mladincev, da bi pomladili naš pevski kolektiv. Pod večšo in strokovno roko profesorja ČEPI-NA je vsakemu pevcu zagotovljeno napredovanje v umetnosti petja. Mežiška dolina slovi po dobrih pevcih in škoda bi bilo, če bi ta sloves zanemarjali. Pevske vaje so na novi osnovni šoli na Javorniku dvakrat tedensko. Prijave se zbirajo vsak petek pred pevsko vajo ob 19. uri.

Prisrčno vabljeni!

Odbor MPZ Fužinar

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem varnostne službe, posebno tov. Jovanovu, sindikalni organizaciji DS KSZ ter vsem ostalim, ki so prispevali za lepo darilo. Vse prav lepo pozdravljam in želim še mnogo uspeha pri nadaljnjem delu.

Jože Poročnik

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD jeklolivarne, organizaciji sindikata in obratovodstvu za prejeto darilo, tov. ravnatelju inž. Jožetu Matitzu pa za poslovilne besede.

Jože Paradiž

REKREACIJA IN ŠPORT

Srečanje mladih železarjev

Na Ravnah je bilo srečanje mladih železarjev iz vseh naših republik. V športnem delu programa so se pomerili v malem nogometu, odbojki, namiznem tenisu, streljanju in šahu. Izvedba športnih prireditev je bila enkratna po načelu: **važno je sodelovati**. Mladi so se pomerili med seboj po željah brez tekmovalnega sistema, brez uradne uvrstitve in brez kolajni ali pokalov. Nogometaši so igrali 11 tekem. Med najboljšimi so bili mladi iz Nikšića, ki so dobili tri tekme. Naši so premagali Ilijaš in izgubili s Kraljevim. Dekleta so igrala odbojko. Ekipa železarne je prevladovala in z lahkoto premagala Skopje, Kostelac in Sisak. Pri namiznem tenisu in šahu je bila udeležba množična, uvrstitve in primerjave pa neugotovljene. Pri strelcih so bili v ekipni konkurenci najboljši naši predstavniki, Slavko Cifer in Metka Kajnik pa sta bila med posamezniki druga.

Čeprav ni bilo to športno srečanje obeleženo s tekmovalnim duhom, je bilo enkratno ob ugotovitvi, da ni bilo nobenih preprirov, protestov in poškodb.

NOGOMET

Koroška v republiški ligi

Ljubitelji nogometa in celotna koroška športna javnost je z velikim zanimanjem čakala prve nastope koroških selekcij v republiški ligi. Članska ekipa je na domačem terenu na Ravnah igrala dve tekmi: v prvi je premagala Kamnik s 3:1, v drugi pa je igrala neodločeno 1:1 z Litijo. Na gostovanju v mozirju je izgubila proti Elkorju s 3:1. Če primerjamo začetne rezultate — proti Kamniku 1:1, proti Litiji 0:1, proti Elkorju 0:3, potem moramo potrditi mnenje nogometnih strokovnjakov, da je koroška članska selekcija kondicijsko izredno dobro pripravljena, tehnično znanje igralcev solidno, zelo slaba pa je vigranost ekipe in razporeditev igralcev.

Mladinska selekcija Koroške je tako po rezultatih kot po igri podobna članski. Doma so prema-

gali Brežice z 9:2 in igrali neodločeno 1:1 z Litijo. Na gostovanju v Trbovljah pa so izgubili z Rudarjem s 3:6.

Rekreacijska liga Koroške regije

V rekreacijski ligi nastopa v novi tekmovalni sezoni deset ekip. Lanskim devetim se je pridružil še Kograd. Rezultati prvega kola: Korotan — Akumulator 5:2, Holmec — Kograd 3:0, Slovenj Gradec — Peca 7:1, Ojstrica — Leše 9:1 in Fužinar — Radlje x:y.

NAMIZNI TENIS

Gostovanje Fužinarja v Avstriji

Na mednarodnem turnirju v avstrijski Kotmari vasi so zelo uspešno nastopili igralci in igralke Fužinarja. Na voljo je bilo 30 pokalov in naši so jih osvojili kar 18.

Prva mesta so osvojili: člani in članice ekipno, ženska dvojica Trbižan — Horvat, mladinka Trbižan in mladinec Pavič. Drugi so bili: Janežič pri mladincih, članska dvojica Pavič — Janežič in ženska dvojica Ačko — Logar. Pokale za tretje mesto pa so dobili: člani in članice z drugimi ekipami, Logarjeva pri članicah in mladinkah, Ginter pri mladincih in moška dvojica Leš — Ginter.

Prvi prvenstveni nastopi v novi sezoni

Slovenski pionirji in pionirke so imeli kvalifikacijske turnirje za udeležbo na pozivne selekcijske turnirje naše republike. Na Ravnah je tekmovalo 80 pionirjev za 30 prostih mest. Med najboljše so se uvrstili trije Ravenčani: Marko Špegel, Samo Bezjak in Darko Jamšek.

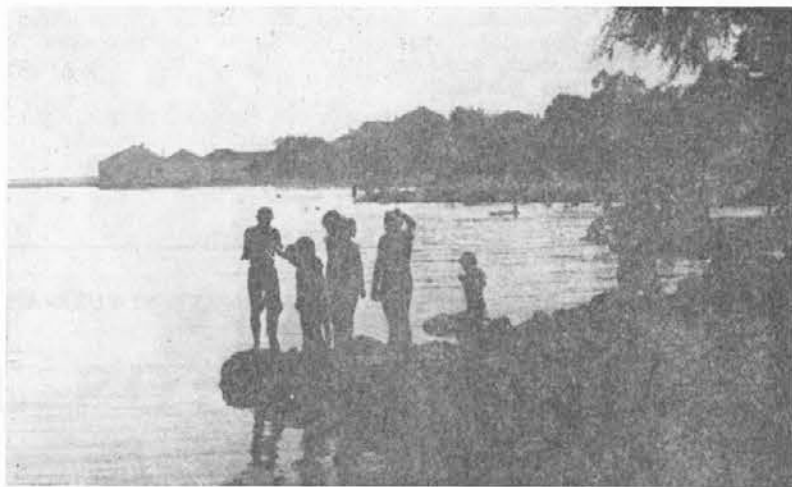
V Vrtojbi pri Novi Gorici pa so tekmovali pionirke. Na republiške selekcijske turnirje so se uvrstile: Tanja Pandev, Mira Bavče in Helena Krauser.

V Kočevju so bili prvi pozivni turnirji za mladince za sezono 1979-80. V prvi skupini je osvojil Bojan Pavič tretje mesto z enakim številom točk, kot jih imata

Štebih in Premzl. Iztok Janežič je bil šesti. V drugi skupini je bil Riki Ginter drugi in bo na naslednjem turnirju tekmoval v prvi skupini. Mladinke so imele prvi turnir v Kranju. Ačkova je bila četrta, Logarjeva šesta, Horvatova pa osma. Trbižanova je osvojila deveto mesto in bo na prihodnjem turnirju tekmovala v drugi skupini.

ATLETIKA

V Celju, Mariboru, Ljubljani in v Novem mestu so bile kvalifikacije starejših mladincev in mladink za pokal Atletske zveze Slo-



Zadnje sonce

venije. Koroški atleti so tekmovali v Celju in bili uspešni. Večina je dosegla osebne rekorde. Koroške rekorde sta dosegli — Lihtenegerjeva v skoku v višino s 158 cm in ženska štafeta 4x100 metrov s časom 52 sekund.

Prvo mesto na tem tekmovalju sta osvojila Hovnik na 100 m in Strmčnik pri višini, druga pa Kadiš — daljina in troskok, Pešič — krogla in disk, Sredensškova v tekih na 100 in 400 m, Lihtenegerjeva — višina in obe štafeti v teku 4x100 m. Tretji so bili Zorman 400 m, Okrogelnik 3000 m, Maroša 400 m, Okrogelnik 300 m, Hermanova — daljina in Ježevnikova pri metu krogle in diska.

Republiško prvenstvo za posameznike

V Kranju so se pomerili starejši mladinci in mladinke na prvenstvu Slovenije za posameznike. Med koroškimi atleti je bil tokrat najboljši Franc Okrogelnik, ki je osvojil dve drugi mesti, in to v tekih na 3000 in 5000 m. Bronasto kolajno pa so dobili: Strmčnik pri skoku v višino, Pešič pri metu krogle, Skukova v teku na 800 m in Darja Lihteneger pri skokih v daljino in višino.

V Celju pa so tekmovali mlajši mladinci in mladinke. Hovnik je bil drugi na 100 m in tretji v teku na 200 m, Sredensškova je bila druga v teku na 200 m, Hermanova pa tretja pri skoku v daljino, s tem da je skočila več kot 5 metrov.

ROKOMET

Člani Fužinarja so na Ravnah igrali zaključno tekmo koroške regije za jugoslovanski pokal s TUS Slovenjgradec in izgubili z 18:25. Mladinci Fužinarja so igrali dve prijateljski tekmi. Obe so izgubili, s Slovenjgradcem z 18:20 in s Šoštanjem 25:30.

V prvem kolu vzhodne republiške lige je članska ekipa Fužinarja zaigrala zelo dobro in prepričljivo premagala borbene goste: Fužinar — Krog 23:18.

KEGLJANJE

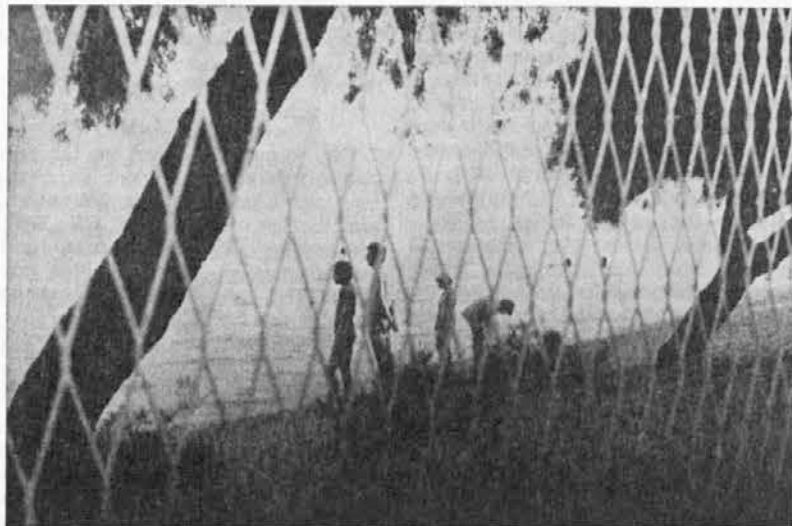
V Gottvaldovem v ČSSR je gostoval kegljaški klub z moško in žensko ekipo. V obeh dvobojih so bili boljši domačini, naše ženske so v disciplini 6x100 lučaje iz-

gubile s 25 keglji, moški pa v enaki disciplini s 103 keglji. Med vsemi nastopajočimi je bila najboljša Ančka Spanžel, ki je podrla 402 keglja, Medika Prinčič je bila druga s 396. Med našimi moškimi je bil najboljši Mlakar — 409 kegljev, drugi pa Lasnik 405 kegljev.

Prvi nastopi v novi sezoni

Kegljavci in kegljavke koroške regije so imeli prvo tekmovalje v konkurenci posameznikov za nastop na republiškem prvenstvu. Število finalistov je bilo določeno po sporazumu oz. kvaliteti posameznih tekmovalnih skupnosti. Za moške sta bili na voljo le dve mesti, za ženske pa glede na republiški rang štiri mesta. Pri moških je na 200 lučajej mešano zmagal Mlakar — 938 pred Podojstrškom 918, Kotnikom 906 in Prinčičem 900. Ženske so tekmovalale na 100 lučajej mešano. V republiški finale so se uvrstile: Spanžel 428, Jezeršek 400, Prinčič 394 in Čepin 391 kegljev.

S. F.



Onkraj

10. JUBILEJNI POHOD ŽELEZARJEV NA TRIGLAV

8. in 9. septembra 1979 je bil 10. jubilejni pohod slovenskih železarjev na Triglav. Takoj po ustanovitvi ZPSŽ se je porodila zamisel, da prirejamo skupne planinske pohode, kjer bi se med

seboj spoznali in krepili tovariške naveze v planinskih strminah.

Prvi pohod l. 1970 je tako uspel, da smo potem vsako leto težko čakali naslednjega. Organizator je bila vedno komisija za športno rekreacijo sindikata železarne Jesenice.



Za letošnji pohod je bilo v železarni takšno zanimanje, da mi je bilo iskreno žal, ko nisem mogel sprejemati prijav čez število 100. Zaželel sem si, da bi enkrat bilo število prijaviteljev neomejeno in da bi lahko zbral vse naše železarje, ki bi si zaželeli na Triglav.

Letos je bilo vreme prelepo, slučajno pa je bil istega dne tudi pohod 100 žensk na Triglav, katere smo med našo potjo srečevali in seveda doživeli marsikaj veselega. Kmalu po poldnevu so bili Ravenčani že vsi na Kredarici. Po nastanitvi v koči in krajšem okrepčilu se je skoraj vsa naša skupina podala že prvi dan na vrh. Triglav je zopet zaživel. Stotine obiskovalcev so se dregnale proti vrhu. Železarji iz vseh podjetij so ga dobesedno oblegali z vseh strani. Razgled je bil enkrat. Ožarjeni od večernega sonca so mnogi vztrajali na vrhu, da bi videli veličastni zahod sonca. Od Planike, Kredarice in Staničeve koče je bilo videti samo množice številnih planincev-železarjev, ki so z veselo pesmijo pozdravljali naš pohod in Triglav.

V kočah je bilo kot v panju, povsod polno veselih planinskih obrazov, ki so zaman iskali, kam bi za par uric stegnili svoje utrujene noge. Drugo jutro je bilo za železarje določeno, da se zgodaj zopet podamo na vrh. Tam je zbranim spregovoril glavni pobudnik naših triglavskih pohodov tov. Gregor Klančnik. Z vrha Triglav je zadonela tudi pesem železarjev, katere se je razlegala preko vseh vrhov.

Skupaj smo sestopili v dolino Krme, kjer je bil pred Kovinarsko kočo pripravljen kulturni spored in okrepčilo. Vsak udeleženec je prejel spominsko majico s posvetilom in spominskim znakom. Vsi aktivni vodniki in organizatorji pohodov Železarne Jesenice so prejeli spominske plakete. Enako tudi vsi delovni kolektivi združenega podjetja.

Marsikdo se je takrat spraševal: »Ali je res letos zadnji pohod na Triglav?« Se preden bi zvedeli za odgovor, se je že rodila misel: če bo odpadel združen pohod, nadaljujemo v prihodnjem letu pohod ravninskih železarjev na Triglav!

Kako priljubljen je ta pohod sem videl, ko mi je v Krmi starejši železar dejal: »Skoraj zmeraj sem se udeležil tega pohoda in vsako leto ga težje čakam. Zame je nekaj enkratnega. Ne bi mogel preboleti, da se teh pohodov ne bi mogel več udeleževati.« Pri tem so se mu zaiskrile solze.

Navdušene pogovore, dogodivščine na poti in o preživljenih dveh dneh med slovenskimi železarji je slišati še dolgo po pohodu v našem kolektivu. Vsem organizatorjem in našim planinskim vodnikom, ki ste pomagali, da je pohod uspel pa hvala.

Franc Telcer

RAZISKOVALCI NA URŠLJI GORI

IO OOS TOZD raziskave in razvoj je 8. 9. priredil pohod na Uršljo goro. Zbirališče je bilo na Naravskih ledinah, od koder so posamezniki krenili na vrh. Po vrnitvi na startno mesto in zažitni malici smo priredili zabavno rekreacijsko tekmovanje. Tako je odbojarska ekipa konstrukcijskega oddelka premagala mešano ekipo iz oddelka MR in OZID z 2:0.

Pri vlečenju vrvi smo se revanžirali za poraz v odbojki in ekipo konstrukcijskega oddelka premagali z 2:1. Nato so sledile rekreacijske igre z žogo, pretek odbojarskega igrišča v obe smeri s kolebnico in nošenjem ping-pong žogice na žlici. Tekmovanje je bilo izvedeno med žensko in moško ekipo, kjer je bila ženska ekipa uspešnejša. Nošenje ping-pong žogice je sodnik razveljavil zaradi neupoštevanja pravil.

Ker pa so na Naravskih ledinah imeli piknik tudi člani Ljubljanske banke, TOZD temeljna koroška banka Slovenj Gradec, smo priredili še prijateljsko tekmovanje v malem nogometu. Zmagali so gostje z rezultatom 4:1. Sledila je prosta zabava, ki jo je popestril trio iz Velenja.

E. Arih



450-LETNICA POŠTE V ZAGREBU

Ob proslavi 450-letnice pošte v Zagrebu je izdala skupnost jugoslovanskih PTT priložnostno znamko za 2,00 dinarja.

Ko so se Turki leta 1529 podali proti Dunaju, hrvatsko-ogrski kralj Ivan Zapoljski pa je oblegal Zagreb, je Ferdinand I. sklenil, da bo Dunaj in Zagreb, v katerem se je takrat utaborila njegova vojska, povezal z vojaško kurirskim poštanim slom. To je bil prvi poštni sel, ki je vzdrževal zveze z Zagrebom, ki je postal pomembna strateška točka in je to ostal vse do znane bitke pri Sisku, 1593 oziroma do zgraditve Karlovca 1579, ki je nato postal središče poštinih slov v Slavoniji.

Na znamki je prikazan stari grb Zagreba iz leta 1499. Likovna obdelava je delo Andreja Milenkoviča, natisnjena je bila v



Suho mora pasti

zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu, v tehniki dvobarvnega ofseta v polah po 25.

V prodajo so prišle 14. septembra 1979. Istega dne pa tudi priložnostni poštni ovitek za 2,50 din oziroma ovitek prvega dne FDC za 4,50 din.

VARSTVO ČLOVEKOVEGA OKOLJA

Skupnost jugoslovanskih PTT izdaja tudi letos v okviru akcije varstvo človekovega okolja dve priložnostni poštne znamki v vrednosti 4,90 in 10,00 din.

Prvi motiv za znamko je jezero Palič v Subotici. To jezero je bilo, preden so ga začeli oživiljati, ekološko mrtvo zaradi raznih odpadkov iz mesta in industrije. Zato so ga popolnoma izpraznili, očistili in uredili. Vode, ki se vanj stekajo sedaj, so čiste, vsa voda je pred izlivom v jezero filtrirana.

Drugi motiv je planinski venec Prokletije, ki je pravi naravni spomenik. Razprostira se na tromeji med Črno goro, Kosovim in Albanijo. Ima raznovrstno in redko favno in floro in izredne naravne lepote, ki jih bo naša država s to akcijo trajno zavarovala za sedanje in prihodnje robove.

Na vrednosti 4,90 din je Palič, Prokletije pa na znamki za 10,00 din. Grafična obdelava znamk je delo Andreja Milenkoviča, fotografiji Dimitrije Manolev in Dušan Volič iz Beograda. Znamke so bile izdane 20. septembra 1979. Istega dne so šli v prodajo priložnostni ovitki po 2,50 din oziroma ovitek prvega dne FDC po 17,40 din.

f. u.

PRITRDITE NA VRATA

Lektorji in korektorji ljubljanskega Dela so pogruntali za svojo pisarno duhovita gesla. Najbrž zato pri njih ni manj nagnano, nasmeje pa se morda le kdo kdaj. Ob mesečnih »špicah« bi jih mogoče kazalo posnemati.

Takole se »branijo« navala:

NEMOGOČE NAREDIMO TAKOJ

*

NA ČUDEŽE JE TREBA MALO POČAKATI

*

PO NAROČILU TUDI ČARAMO



Idila

ODREŽI

ŽELEZARJI UREJAJO INFORMATIVNI FUŽINAR

Delavcem železarne Ravne želimo omogočiti čimbolj neposreden vpliv na vsebino in obliko našega lista. Zato objavljamo kratek vprašalnik. Tiste, ki ga bodo izpolnili, prosimo, da ga izrežejo in dostavijo na uredništvo. Vse resne predloge bomo upoštevali.

Uredništvo

Kot redni bralec Informativnega fužinarja predlagam:

1. V naslednjih številkah obdelajte naslednje teme:

2. Uredništvo naj priskrbi in objavi odgovore na naslednja vprašanja:

2a. Želim, da na vprašanje odgovori (ime in funkcija osebe, od katere želimo informacijo):

3. V Informativnem fužinarju mi je posebno všeč (tema, naslov članka, rubrika):

4. V Informativnem fužinarju mi ni všeč (tema, članek, rubrika):

5. Predlagam naslednje nove rubrike:

6. Predlagam, da objavite o delih in nalogah, ki jih opravljam:

TOZD — DS:

HUMORESKA:

Efraim
Kišon

Kličite me Kaminski

Telefon je eno od prekletstev, ki pestijo človeštvo. Ko ga je Graham Bell izumil, se je ves svet sumničavo smehljal. Ves svet je trdil, da ni mogoče dvigniti slušalko, izbrati neko številko in slišati nekoga drugega na drugi polovici zemlje. Glede Izraela je imel svet prav.

V hiši imam telefon. Imam telefon v hiši. Telefon imam v hiši. Ne morem si to dovoljkrat pove-

dati. Ves sem še nor od sreče, da imam v hiši telefon. Končno je urejeno tudi to. Ni mi treba več hoditi k zoprnemu sosedu in se zaklinjati, naj mi samo še enkrat poslednjič, na častno besedo, dovolji uporabo svojega telefona. Temu ponižanju je zdaj konec. Imam telefon v hiši. Lastni, brezhibni telefon.

Nihče, niti jaz, bi ne mogel opisati nestrpnosti, s katero sem ča-

kal na prvi poziv. Potem je telefon zazvonil. Včeraj, malo po obedu, me je iz popoldanskega spanja zbudilo močno zvonjenje. Stekel sem k telefonu, dvignil slušalko in rekel: »Da?«

Telefon reče:

»Vajnreb, kdaj pridete?«

»Se ne vem,« odgovorim, »kdo kliče?«

»Vajnreb«, očitno se je tako imenoval ta, ki je telefoniral.

»Kdaj pridete?«

»Se ne vem. S kom želite govoriti?«

»Kaj mislite s kom? Z Amonsom Kaminskim, seveda.«

»Napačna zveza. Tu Kišon.«

»Izključeno,« reče Vajnreb.

»Kakšno številko imate?«

Povem mu številko.

»Točno. To številko sem tudi vrtel. To je številka Amonsa Kaminskega. Kdaj pridete?«

»Napačno so vas zvezali,«

»Katera je vaša številka?«

Ponovim številko.

»Prava je. To je številka Amonsa Kaminskega.«

»Ste prepričani?«

»Stoprocentno prepričan. Telefoniram mu vsak dan.«

»Pa... v tem primeru... Potemtakem ste najbrž spojeni s Kaminskim.«

»Se razume. Kdaj pridete?«

»Trenutek, vprašati moram ženo.«

Odložim slušalko in grem k ženi v sobo:

»Vajnrebovi sprašujejo, kdaj pridemo k njim.«

»V četrtek zvečer,« odgovori žena, »no, šele po večerji.«

Vrnil sem se k telefonu, lastnem, brezhibnemu, prekrasnemu telefonu, vzel slušalko in zamrmral:

»Vam je prav v četrtek zvečer?«

»Odlično,« klikne Vajnreb.

S tem je bil razgovor končan. Ponovil sem ga ženi z vsemi podrobnostmi. Ona je odločno izjavila, da nisem Amons Kaminski. Zelo vznemirljivo. »Če ne verjameš, kliči informacije,« doda moja žena.

Klical sem informacije. Bilo je zasedeno.

(Prev.: -ar)

ŠE ENKRAT: ZAKAJ V ŽELEZARNI VIŠJE CENE

Zadnje čase postaja Informativni fužinar dokaj polemičen, saj se v njem kar zapovrstjo pojavljajo članki, ki vselej koga zadevajo ali vsaj prisilijo k razmišljanju. V taki vlogi je bil tudi sedaj sporni članek »V železarni višje cene«, saj je povzročil precej razburjenja v TOZD družbeni standard in pri vodstvu Merx, tozdgostinstvo in turizma na Ravnah. Tovariš Branko Sivec, pomočnik direktorja, s katerim sva se na sestanku tudi soočila, je v št. 16 zapisal, da sem delavce železarne informiral z lažnimi — nepreverjenimi in netočnimi podatki. Ali so cene s cenikov bile preverjene, dobro vem jaz kot avtor, saj jih na cesti nisem mogel pobrati.

Res so me na sestanku informirali, zakaj višje cene rebr in jeziku, ki so kuhani. Zakaj tega niso storili že pred leti in povedali železarjem, da jedo kuhano in da je zato tudi dražje? Tovariš Sivec pa ni bil objektiven, ko je zapisal, da so stroški oziroma cene brezalkoholnih pijač zato višje, ker pijačo točijo na drobno in da imajo dela s steklenicami in še delavko pri tem plačujejo. Kolikor mi je znano, tudi v železarni še nikoli niso točili npr. sokov iz steklenic 2 dcl.

Takrat, ko sem pisal članek »V železarni višje cene«, sem namerano izpustil — primerjavo cen za sokove »hipa« — 0,7 dcl. Take sokove je moč kupiti tudi v jedilnici na upravi za 25,00 din. Spet sem že tretjič preveril 15. 9. 1979 te cene v samopostrežni trgovini MERX. V tej trgovini in v Nami stanejo: fructa juice — 20,00 din, jagodov in ribezov sok 23,00 din, marelica in hruška pa 21,00 din. Vprašam: zakaj za te sokove višje cene v železarni, saj pri njihovi

vi prodaji nimajo dela s steklenicami pa tudi na drobno jih ne točijo.

Franc Rotar

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame in stare mame **Angele Novak** se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom in znanecem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti. Hvala vsem za darovane vence in cvetje. Posebno se zahvaljujem č. g. duhovniku za opravljeni obred in pevcem za zapete žalostinke.

Žalujoci: mož, sinova in hčerki z družinami.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta, deda in pradede **Antona Prikeržnika** se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom in znanecem, ki so darovali vence in cvetje ali kakorkoli pomagali v najtežjih trenutkih njegove bolezn. Zahvaljujem se tudi vsem, ki so ga pospremili v tako velikem številu k zadnjemu počitku. Iskrena hvala govorniku Avgustu Štreklju in duhovniku za obred. Hvala sekciji železničarjev Dravograd ter vsem zdravnikom za pomoč in lajšanje bolečin, še posebno pa dr. Štruel-Mirnikovi.

Družina Dobrodel

Fotografije za to številko so prispevali: F. Kamnik, F. Rotar in služba za informiranje.